Hayat

SAYI: 8
16 ŞUBAT 1961
125 KURUŞ

Bu Sayıda:

Binlerce metre su altında garip bir dünya

İŞTE AKDENİZ

Eski ramazanların

Küçük Verjin'i

Bütün özellikleriyle

SADETTİN KAYNAK

Orta sahifelerde:
Gravürlerle

ESKİ BOĞAZİÇİ

GE.11 GRAFİKA

Gençler sık sık ÇATI'da buluşuyorlar. Dansediyorlar, eğleniyorlar. Geçen cumartesi bazıları bilhassa nazarı dikkatı celbediyor, adetâ «PARLIYORDU».

Sebebi araştırılınca gençlerin saçlarına meşhur GEL CADORICIN briyantinini sürdükleri anlaşıldı.

Parisin en son icadı olan GEL CADORICIN diğerleri gibi sadece bir briyantin değildir. Emsalsizdir çünkü :

- saçları **yağlamadan** fevkalâde **parlak** gösterir.
- saçların **şeklini muhafaza** eder.
- bilhassa saçları **besliyerek canlandırır,** kuvvetlendirir ve yumuşatır.

Üstelik GEL CADORICIN'nin kokusu güzel ve sihirlidir ... bir Paris parfümü.

GEL CADORICIN iki renkte bulunur Mavi (esmer) ve sarı

Briyantin **GEL**

CADORICIN *Paris*

GEL CADORICIN'i sürmeden önce mayi veya krem FLİ-FLAP CADORICIN şampuaniyle saçlarınızı yıkamayı unutmayınız. Tabiî **yumurtalı** yegâne şampuandır.

Elleriniz için...

D vitaminli Blendax kremi 25 saniye gibi kısa bir zamanda cildinize nüfuz ederek ellerinizin yumuşamasını mevcut çatlakların kaybolarak pamuk gibi bir cilde sahip olmanızı temin eder.

D vitaminli Blendax kremi ile yüzünüze ve ellerinize yapacağınız hafif bir masaj teninizin pürüzsüz ve güzel kalmasını sağlar.

A - 190

D Vitaminli

Blendax

KREMİ

Bu mecmua «Basın Ahlak Yasası» na uymağı kabul etmiştir.

SARAH BRANCH
(Foto: Associated British Studios)

HAFTALIK MECMUA

YIL: 5 SIRA No.: 228
SAYI: 8 CİLT: I 1961

SAHİBİ: Şevket RADO
Telefon: 22 52 50

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ:
Hikmet Feridun ES
Telefon: 22 29 19

YAZI HEYETİ:
Sadun Altuna, Fikret Arıt, Hikmet Andaç, Orhan Tahsin, Kemaleddin Tuğcu, Turgut Etingü, Adnan Erim, Muallâ Bayraktar, İhsan Tayşılı, Turgut Bıçakçıoğlu. **Resim:** Ayhan Erer. **Fotoğraf:** İnal Tengızman, Erol Dernek, Necdet İşler. **Ankara Bürosu:** Ulus Meydanı, Hükümet Cad. No. 1, Kat 5. Yılmaz Çetiner, Foto Ozan Sağdıç. Telefon: 11 44 45. **Ajanslar:** Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

BU SAYIDA MESUL MÜDÜR:
Sadun ALTUNA

TELİF HAKLARI:
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.

BASILDIĞI YER:
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi, Divanyolu Türbedar sokak No: 22 İstanbul. **Santral: 22 48 88**

MUHASEBE VE ABONE:
Telefon: 27 49 52 Cağaloğlu, Çatalçeşme sokak, Aydınlık Han, Kat 2.

İLÂNLAR:
Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığından verilen, tekniğimize uygun her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI:
(Türkiye için)
Yıllık (52 Sayı) 60 T. L.
6 Aylık (26 Sayı) 30 T. L.
Yabancı memleketler için 100 T. Lirası karşılığı (âdi posta ile)
Yıllık : 11 $ veya 4 £
6 Aylık : 5.50 $ veya 2 £
Kıbrısta satış fiatı: 100 mil
Hayat mecmuası yabancı memleketlerde Dolâr olarak 15 Cent'e, İngiliz Lirası olarak 1 Shilling'e veya bunların karşılığı olan fiatla satılır. Abone olmak istiyenler yukarıda yazılı Dolâr veya İngiliz Lirasını T. C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alırlar. Uçakla gönderilecek abonelerden uçak posta masrafı ayrıca tahsil edilir.

Kadınlar Dünyasından

8 YILDA 17 ÇOCUK

Elizabeth isimli bir İngiliz kadını 8 yıl önce bir hastanede ilk çocuğunu doğururken, yanıbaşındaki yatakta, doğum yapmış ve kocası tarafından terkedilmiş genç bir anne ile tanıştı. Elizabeth muhtaç halde olan kadını, çocuğu ile birlikte evine aldı. İşte bu olay büyük bir teşebbüsün başlangıcı oldu. O tarihten beri, babaları tarafından terkedilmiş çocukları ve muhtaç anneleri bir çatı altında toplama fikri iyi kalbli Elizabeth'in başlıca gayesi haline geldi. Birçok reklâm şirketleri ve cemiyetler bu hayırlı teşebbüse maddi yardımda bulundular. Bugün Elizabeth'in evi, türlü ırklara mensup bir kimsesiz çocuklar yuvasıdır. Kadınlık ve analık şefkatinin en güzel tezahürüne misal teşkil edebilecek olan şu tabloya bakmak bile insana zevk vermiyor mu?

Kocaman bir pembe gözlük takınca, insan dünyayı acaba her zaman toz pembe görebilir mi? İşte Avustralyalı Dawn West ve yeni evlendiği kocası da bunu merak ettikleri için, daha düğün gününde böyle birer gözlük taktılar.

BU KADAR DA OLMAZ Kİ

Moda yeniliklerinde, görülmiyen biçimleri ortaya çıkarmak gerçi makbul şeydir, ama Londra modacılarının en son buluşlarından olan şu şapkaya bakın. Belki yeni bir şey, fakat güzel denebilir mi?

HAŞMETLİ DİOR III

Moda Imparatorluğunun ünlü kıralı Dior öldükten sonra yerine geçen Yves Saint-Laurent, bir müddet selefinin izinde yürüdükten sonra silâh altına alınmıştı. Şimdi aynı tahta Marc Bohan geçmiş bulunuyor. Kadınlar dünyasının gözü yeni kırala çevrilmiştir. Resimde Bohan mankenleriyle görülüyor.

Yukarıda Edith meşhur şarkılarından birini söylerken, yanda Paris sokaklarındaki dev afişi.

YENİ İŞİNE BAŞLADI

Anthony Armstrong-Jones geçenlerde yeni aldığı estetik müşavirliği görevine başlamış bulunuyor. Bu suretle İngiliz kıraliyet ailesine mensup bir fert ilk defa bir işe girmektedir. Bakalım nasıl bir tepki yaratacak?

YENİDEN HAYATA DÖNDÜ

Paris'te, Capucines Bulvarı ile Opera Meydanı arasında 4000 kişilik «Olympia - Music - Hall» bir müddetten beri ağız ağıza doluyor. Bu rağbet, ne fevkalâde strip-tease numaraları, ne de güzel kızlar için. Bütün iş programda yaşlı ve çirkin bir kadının da yer almış bulunması: Bu kadın Paris'in bir numaralı şarkıcısı Edith Piaf'tır. Aylarca önce bir temsili sırasında birdenbire ağır hastalanarak mesleğinden ayrılmak zorunda kalan Edith yine aylarca hastanelerde ölümle mücadele etti. Kimse onun tekrar bu hayata döneceğine, tekrar şarkı söyliyeceğine inanmıyordu. Ama Edith mücadeleyi kazandı. İyileşti. Daha doğrusu yeniden hayata kavuştu. Paris halkı kendilerine senelerce zevk veren bu sesi unutmadı, ona lâyık olduğu mevkii ve kıymeti hemen iade etti, hayranlığını candan belirtti.

Orta sahifelerde sunduğumuz ve okuyucularımızın ilgisini çekeceğini tahmin ettiğimiz gravürler albümünün benzerlerini zaman zaman vermeğe devam edeceğiz. Bu yeni serinin ikinci albümü «Gravürlerle Eski İstanbul» olacaktır...

Bütün Dünyanın İlgisini Çeken Kadın

20 ocak 1961 sabahı erken saatlerde, Amerika Birleşik Devletleri Başkanının 31 yaşındaki eşi Jacqueline Kennedy, kendini yorgun argın minderin üzerine bıraktı. Eşinin Başkan seçilmesi münasebetiyle üç gün, üç gece süren bayramın yorgunluğunu o çok iyi bilirdi. Gözlerini kapadı. Hâtıraları onu dokuz yıl öncesine götürdü. Sene 1952... Yine böyle seçim bayramının kutlandığı günlerdi. Eisenhower Başkan olmuştu. Yine üç günlük bayramın yorgunluğunu gidermek için, şafak vakti böyle bir kanepe üzerine uzanmıştı. Ama o zamanki yorgunluk buna hiç benzemiyordu. Jacqueline o tarihte yirmi iki yaşında mesleğinde yeni parlıyan bir foto muhabiri idi. «Washington Times Herald» gazetesi adına Başkan Eisenhower'in eşi Mamie ile gazetesi adına bir mülâkat yapmak için ne kadar uğraşmış, ne çok heyecanlanmıştı. Röportajını kaleme alıp temize çekinceye kadar gün ağarmıştı. O vakit, Beyaz Ev'de yaptığı heyecanlı mülâkatın yorgunluğu ile ve görevini başarmış bir insan huzuru ile tatlı bir uykuya dalmıştı. Ama şimdi gözüne uyku girmiyordu. Hayat çok garipti. Dokuz yıl önce titriyerek girdiği Beyaz Ev'de bugün bir numaralı kadın olarak yerleşmiş bulunuyor. Herkes ona Başkanın eşi diye saygı gösteriyor. Bu rüya değil, bir gerçek. Yıllarca evvel mülâkat yaptığı kadının yerinde şimdi kendisi oturuyor.

Jacqueline Bouvier 1952 yılında 40 dolâr, 50 sent haftalık alan ve elinde 5 kiloluk makinesiyle türlü konularda ilgi çekici sahneler yakalamak için çabalıyan faal bir foto muhabiri idi.

Bugün Amerikada «Jackie» stili adı altında yepyeni bir moda cereyanına yol açan Jacqueline, öteden beri sade giyimi ile ün salmıştır. Resimde görülen elbisesi 3 dolârdır.

Başkan Kennedy tam bir aile reisi huzuru içinde yaşar. Bu rahatı ona hazırlıyan, yine, bütün kadınlık meziyetlerini yeteri kadar üzerinde toplamış bulunan Jacqueline'den başkası değildir.

Bu resmi, Jacqueline, kocasının Başkan namzedi ilân edilmesi üzerine çizmiştir. Sandalda Napoléon şapkası ile görülen John Kennedy'dir.

Sohbet KÖŞESİ

OKUMAK HASTALIK DEĞİLDİR

ALIŞKANLIKLARIN çok ileri götürülmesinden doğan çeşitli iptilâlar var. İçki iptilâsı, sigara iptilâsı, morfin iptilâsı... Bunlar insanlarda zamanla hastalık haline geliyor ve ölüme sebep olabiliyor. Okumak da şüphesiz bir iptilâdır, fakat ne kadar ileri götürülürse götürülsün, hekimliğin anladığı mânada bir hastalık, hele öldürücü bir hastalık değildir. İnsan içkiden ölebilir, sigaradan ölebilir, morfinden, kokainden ölebilir; fakat okumaktan ölen bir adam görülmemiştir.

Bu sohbetimizde okumakla hastalığı yan yana getirmeme bir okuyucumdan aldığım uzunca bir mektup sebep oldu. Belki de oğluna çok düşkün, kalbi evlât sevgisiyle titreyen bir anne olan okuyucum, henüz on beş yaşında olan oğlunun okumaya fazla düşkünlüğünden, âdeta acı acı, şikâyet ediyor: «Çok okuyor benim oğlum, diyor, ama ne kadar çok? Âdeta gece, gündüz. Boş bir zamanı yok ki etrafına bakmakla geçirsin! Elinde bir kitap, cebinde bir kitap. Her çocuk oynar, benim çocuğum okur. Kahvaltıda çay içerken sağında gazete, öğle yemeğinde tabağının yanında kitap... Gözleri daha şimdiden bozuldu; gözlük takıyor. Okumak yüzünden sersem olacak diye korkuyorum. Fakat daha ziyade okumanın bu derecesini sıhhati için zararlı buluyorum. Onun okumak iptilâsını önlemek için ne yapmalıyım? Bana lûtfen söyler misiniz?»

Ben bu mektubu okuduğum zaman üzüleceğim yerde: «Bizde de çocukların böyleleri var!» diye âdeta sevindim. Hattâ içimden: «Dostlar başına böyle çocuk!» dediğimi de itiraf edeyim. Çünkü, sohbetimizin başında söylediğim gibi, okumak iptilâların en güzelidir; medeni olmanın başlıca alâmetlerinden biri de budur.

Bugün bir fırsatını bulsanız da Avrupaya çıksanız, meselâ Fransaya, Parise gitseniz, evde veya kütüphanede değil, sokakta, tramvayda, metroda, trende, otobüste göreceğiniz başlıca manzara insanların okumakta olduğudur. Sokakta ahbabını bekliyen adam boş durduğu o sırada kitap okur. Tramvayda genç kız, bir elini askıya dolamış, öbür eliyle kitabını açmış, okumaktadır. Metroda dokuz yaşındaki çocuğu, mecmuasını okumaya çalışırken görürsünüz. Otobüste yaşlı adam gazetesine göz gezdirir ve trende hemen herkes, etrafı seyredeceğine okumakla meşgul olmayı tercih eder. İnsanlar bu derece okumak düşkünü oldukları için de sokaklarda adım başında kitapçı dükkânları, gazete, mecmua satış kuleleri birbirini kovalar. Akşam saat sekizde bakkal dükkânları kapanır da kitap, mecmua satan dükkânlar gece yarısına kadar açık kalır. Demek Avrupada yiyecekten daha şiddetli ihtiyaçtır okumak! Ve bir şey daha söyliyeyim size: Türkiye ile Fransa, Türkiye ile İngiltere, Almanya, İtalya arasındaki başlıca fark onların çok okuyan, bizimse henüz okumaya pek alışmamış bir millet oluşumuzdan ibarettir.

Onun için eğer çocuklarımız okumaya başlamışlarsa üzüleceğimiz yerde sevinelim. Medeni insanlar olmanın yolunu tuttuk diye bayram edelim. Çünkü biz, yaklaşmayı çok istediğimiz muasır Avrupa medeniyetine ancak okumayı bir iptilâ derecesine getirdiğimiz zaman kavuşmuş olacağız. Gözlerimiz biraz bozulursa ziyanı yok. Gözlüklerin her çeşidi çok şükür icat edilmiş bulunuyor.

Okumak yüzünden sersem olmak tehlikesine gelince, biz okuyalım, varsın çok okuyan insanlar kadar sersem olalım, bizim için sersemliğin böylesi ele geçmez bir başarı olacaktır...

ŞEVKET RADO

KAATİL, PEYGAMBERİN AYAĞINA KAPANDI

YAZAN: RAYMOND LEROUGE — TERCÜME EDEN: HAMDİ VAROĞLU

8

YASAK!... — Cidde ile Mekke arasında hudut panosu. Müslüman olmıyan kimseler buradan daha öteye gidemezler. Sefirler bile, Kıralla çok defa Cidde'de buluşurlar.

BU, nefsini yenememek kusuru, Mekkelilere pahalıya oturdu. Ondan sonra böyle bir başarı fırsatını bir daha asla bulamıyacaklardı. Muhammed, rahatça Medine'ye döndü, ordusunu yeniden kurdu. Askerlerinin emre karşı gelişini fırsat bilerek disiplinsizliğin zararlı sonuçlarını onlara göstermiş, üzerlerindeki nüfuzunu iyice kuvvetlendirmişti.

Netekim, bir yıl sonra, Mekkeliler, Uhud'dakinden daha parlak bir zafer kazanmak ümidiyle, Medine'yi kuşattılar. Orduları, doğrusunu söylemeli, çölde o zamana kadar görülmüş orduların en kuvvetlisiydi. Fakat muhacirînin en cesurları bile bu düşman ordusuna karşı çıkmağı Muhammed'e teklif etmedi. Düşmanı, şehirlerinin sûrları içinde, sükûnetle beklediler.

Medine tabiî şekilde müstahkemdi, oraya ancak bir köşesinden girilebilirdi. O sırada Medine'de bulunan bir İranlının tavsiyesi üzerine, Muhammed, son derece geniş bir hendek kazdırarak savunma tertibatını tamamladı, kendini her türlü taarruza karşı korudu.

Mekkelilerin yaptıkları bütün hücumlar, bu aşılmaz engele çarpıp dağıldı. Aylarca süren boşuna gayretlerden sonra Ebu Süfyan, kendisine içerden bazı eller de tedarik etmiş olmasına rağmen, sıskalaşmış develerinin sırtında, Mekke yolunu tutmak zorunda kaldı.

XI

İHANETLER VE CEZALARI

Bir gün bir Yahudi bir Müslüman kadına hakaret etmişti; bu hakareti gören genç bir Müslüman, hakaret eden Yahudi ile boğaz boğaza geldi ve onu öldürdü. Şehirde derhal gürültüler ve silâh sesleri başladı. Bütün Yahudiler intikam diye bağırıyorlar, Müslümanların kökünü kazıyacak bir harbe hazırlanıyorlardı.

Bunun üzerine Hazreti Muhammed işe el koydu ve bir iç savaşa sebeb olmak istidadı gösteren cinayetin, köklü bir illetin belirtisi olduğunu anlamakta gecikmedi.

Bu işte suçlu gözüken üç kabilenin en karıştırıcı, en cüretli olanı Benî Kaynuka kabilesi idi. İslâm eserini parçalamağa çalışan bu kabile idi. İftiraları, şarkıları uyduran, beynnameler yazan, halk arasında Hazreti Muhammed'i küçük düşürmek için kehanetler yayan o idi. Peygamber bu serkeşlerin kafasını değiştiremiyeceğini anladı. Akıttıkları zehirden, Müslüman cemaatini ancak, onları koparıp atmakla kurtarabilecekti. Bu kabilenin şehirden tardını emretti.

Kaynuka'lar, müstahkem evlerine sığındılar, dindaşlarını imdada çağırdılar. Hazreti Muhammed, bu yalvarışlara öbür iki kabilenin verecekleri cevabı bekledi. Fakat o kabileler, hiç kıpırdanmadan, Kaynuka'ları kendi hallerine bırakmayı tercih ettiler.

Bu iptidaî Yahudileri öteki insanlardan ayrı tutan infirat zihniyeti, gitgide kendilerine de yayılmış, onları da öyle kapalı, biribirinden öyle ayrı zümrelere bölmüştü ki, Yahudi kabilelerinin arasını uçurum kadar derin bigânelikler açmış bulunuyordu. İslâmiyete kanlı bıçaklı düşman olan, Medine'nin üç Yahudi kabilesi, para hırsı yüzünden de biribirlerinden nefret ediyorlardı.

Bu kabileler, Allahın günü, Mesih'in gelmesini bekliyorlardı. Asırlık mahrumiyetler ve ümitler, iştahlarını hudutsuz derecede çoğaltmıştı. Kurtarıcının, günün birinde yeryüzünü doldurması ihtimali bulunan bütün nimetleri, her kabile, yalnız kendisi için bile az buluyordu. Bu nimetleri paylaşmak gerekeceğine üzülüyorlar, fakat eski peygamberlerden kalan bütün mirasın, nemasiyle birlikte, ne de olsa yalnız İsrail kabilelerine kalacağı inanciyle teselli buluyorlardı. Halbuki, mahşer günü, bu kabilelerden bazıları eksilmiş bulunabilirdi. Kazara bunlardan bir tanesi beka bulursa, o, eşsiz bir nimete konacaktı!

Kutsal kitaptan çıkarılan bir politika adına, öbür iki Yahudi kabîlesi, Benî Kaynuka kabilesinin, öldürücü olması muhtemel bir sürgüne mahkûm edilmesine ses çıkarmadı. Böyle bir hükmü kendileri yerine getirirlerse günaha girecekleri için, bu işin sorumluluğunu, lânetledikleri Peygamberin üzerine almış olmasına pek seviniyorlardı.

Benî Kaynuka kabilesinin çarpıldığı ceza, geri kalan iki kabilenin tutumunda bir değişiklik yapmadı; bunların aralarındaki bağı kuvvetlendirmedi; Hazreti Muhammed aleyhinde kumpas kurmalarına engel olmadı.

Hazreti Muhammed'e çok pahalıya mal olmasına ramak kalan Uhud gazasından sonra, ikinci kabile olan Nadir kabilesi, İslâmiyetin sonu geldiğine hükmetmiş, münafikunun başı İbni Ubeyyi ile

anlaşmıştı. Hazreti Muhammed'i öldürecekler ve muhacirini Medine'den kovacaklardı.

İbni Ubeyyi, ilk işarette, emre hazır bulundurulan iki bin muharibi öne sürecekti.

İsyan patlak verdi. Nadir'ler müstahkem evlerinden Ubeyyi'ye seslenip taahhütlerini yerine getirmesini istediler. Fakat Hazreti Muhammed, suikasdı haber almış bulunuyordu. Onun için, Peygamberle ve mücahidinle açıktan açığa mücadeleye girmek, münafikuna, aklın alamıyacağı bir cüret gibi göründü. Nadir'lerin feryatlarına kulaklarını tıkadılar. Bu sefer, Nadir'ler kardeşleri Kureyza'lara döndüler, onlar tarafından da aynı ilgisizlikle karşılandılar.

Evleri kuşatılan, isyanda ayak direrlerse en müthiş cezalara uğrayacaklarına emin bulunan Nadir'ler, nihayet kapılarını açtılar, silâhlarını teslim ettiler.

Müslüman kanı dökülmemişti. Peygamber, adaletinde aşırı derecede sert davranmadı. Nadir'leri de, Kaynuka'lar gibi şehri terke mecbur etti.

Geride Kureyza'lar kalıyordu. Bunlar, bütün ırktaşlarından kurtuldukları için, mahşer günü hisselerinin büyük olacağı anlaşılıyordu. Bunu bekliyecek kadar sabırlı olamadılar. Şahsi meziyetlerine, atalarının meziyetlerine, çok parlak ve eşsiz bir başarı ekliyerek, istedikleri lûtfun yerinde bir şey olduğunu ispat etmek istediler.

O sırada, Ebu Süfyan, Medine'yi kuşatma hazırlıkları yapıyordu. Kureyza'lar, Ebu Süfyan ordusu hücuma kalktığı zaman Müslüman ordusuna geriden saldırarak kendisine yardımda bulunmayı teklif ettiler.

Netekim, muhasara devam ettiği kadar evlerine kapandılar, Müslümanlara her türlü yardımdan kaçındılar, ancak Kureyşlilerin tecavüzü daha şiddetlendiği ve müdafilerin mukavemetini kırmak tehdidi baş gösterdiği zaman silâhlanmağa koyuldular. Kahpece davrandılar, müşterek menfaati müdafaa yolunda ettikleri yemini bozdular.

Hazreti Muhammed galip gelince, onları bir mahkemeye verdi. Bu suçla yargılandılar. Erkeklerin hepsi idama mahkûm oldu.

İdam hükümlerini infaz etmeyi Ali üzerine almıştı.

Hayatta korkak ve biribirinden ayrı olan bu Yahudiler, ölüm anında çok kahramanca bir cesaret gösterdiler. Kaynuka'larla Nadir'lerden bazıları, sürgünden kurtulmak için dinlerini inkâr etmişlerdi. Ama hiçbir Kureyza, Ali'nin koliyle dağıtılan ölümden kurtulmak için din değiştirmedi.

Hattâ, Muhammed'in çok değer verdiği Sabit adlı bir dini bütün Müslüman, mahkûmlar kalabalığı arasında, kendisini günün birinde bir yılan ısırığından kurtaran bir Yahudiyi görünce koşup peygamberin ayaklarına kapanmış, kurtarıcısı için şefaat dilemişti. Muhammed, Yahudiyi, kayıtsız şartsız affetti. Fakat Yahudi, kardeşlerine sadık kalmak için, bu lûtfu geri çevirdi, kendiliğinden ölüme talib oldu.

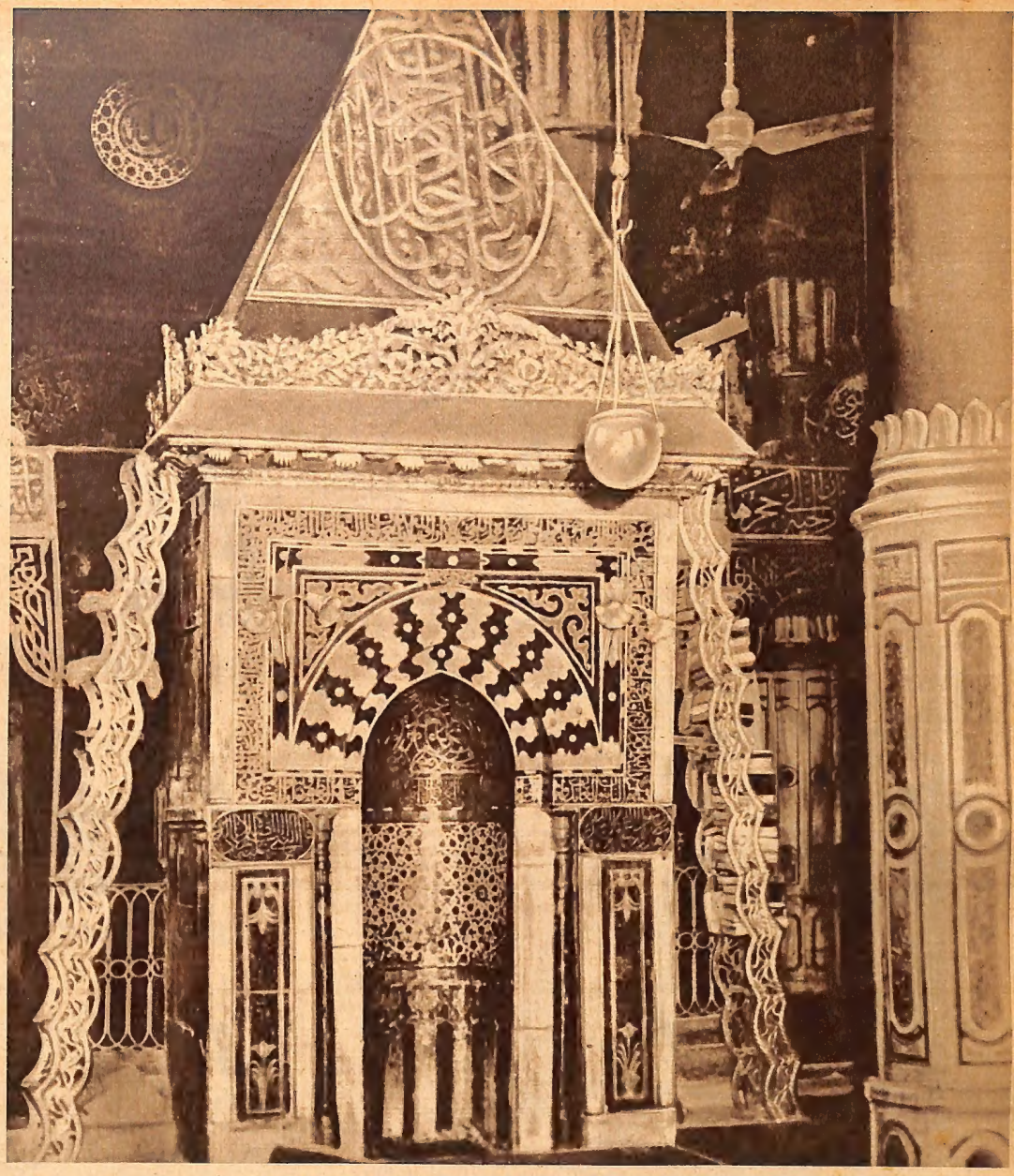

Medine'de meşhur «Peygamber Camii» nin mihrabı.

XII

PEYGAMBERİN ADALETİ

Çöldeki Yahudiler, yalnız Medine'dekilerden ibaret değildi. Yahudi kabîlelerinden biri de, büyük bir vâha olan Hayber vâhasında bulunuyordu. Bu kabîle, bütün İslâm düşmanlarının müttefiki ve mütaahhidi olmuştu. Hazreti Muhammed, nihayet, bu kabîleyi de dize getirmeye muvaffak oldu. Bununla beraber, kabîle mensuplarından hiçbirisi öldürülmedi. Her biri, malına sahip kaldı. Peygamber onları sadece vergi ödemeğe ve düşman hücumu karşısında, müşterek varlıkları korumağa mecbur etti. Sonraları İslâmın, tek Allaha inanış dinlerinin kendisine bağlanmış taraftarları hakkındaki bütün politikasının, bu tutumu örnek edinmesi mukadderdi.

Aslında, Peygamberin yegâne düşmanları, halk düşmanı olanlardı. Şahsi düşmanlarına karşı, Hazreti Muhammed'in aflâ muamele etmek âdetiydi.

Bu tutumu, bazan ona pahalıya mal oldu.

Kızlarından biri pusuya düşürülmüş, alçakça öldürülmüştü. Kaatil, Peygamberin dizlerine kapandı, cezasını bekledi. Muhammed'in solgun yüzü ve ateş saçan gözleri, öfkesinin şiddetini belli ediyordu. Ensâr, etrafına toplanmış, elleri kılıçlarında, suçluyu cezalandırmak için onun bir işaretini bekliyordu. Onların bu sessiz teşvikine rağmen Peygamber, ne kendisi kaatili vurmak istedi, ne onun vurulması için emir verdi.

Hayber vâhası teslim olduktan sonra, Peygambere aşçılık eden bir Yahudi, onu zehirlemeğe yeltendi. Hazreti Muhammed onu da affetti [*].

(Devamı gelecek sayıda)

Hz. Muhammed'i zehirlemek istiyen kadın...

[*] Aynı sahneyi Cevdet Paşa Kısası Enbiya'da şöyle anlatıyor:

O sırada Hayber Yahudileri Resulü Ekrem'e kızartılmış bir koyun hediye ettiler. Hazreti Muhammed eshabı kiramdan bazıları ile bu koyunu yemek üzere sofraya oturdu. Bir parçasını biraz çiğnedikten sonra ağzından çıkarıp attı:

— El çekiniz. Bu koyun zehirli olduğunu bana haber veriyor, diye buyurdu.

Lâkin ibni Marur'un oğlu Beşer zehirli koyundan bir lokma yutmuştu.

Resulü Ekrem'in, o zehirli eti biraz çiğnemekle mübarek vücuduna bir miktar tesiri olmuştu. Hemen tedaviye geçti. İki küreği arasından kendisini hacamat ettirdi. Bu suretle de zehrin tesiri geçti. Ama Beşer pek ağır hasta düştü.

Koyuna zehir koyan Selâm ibni Mişkem'in karısı Zeynep idi. Kendisi paygemberin huzuruna getirildi.

— Buna nasıl cüret ettin?... diye soruldu.

Zeynep:

— Eğer hak peygamberi isen zehir kâr etmez, yalancı isen elinden kurtuluruz, diye düşündüm ve buna cesaret ettim. Şimdi anlıyorum ki hak paygamberi imişsin. Sana iman ediyorum, dedi.

Resulü Ekrem de onu serbest bıraktı. Lâkin Beşer vefat edince onun vârislerinin dâvasiyle Zeynep idam olundu.

Kısası Enbiya ve Tevarihi Hulefa - Cüzzü salis ve rabi - Sahife: 252 - 253.

Ağız tadı...

Anneciğim
Bir tabak daha
isterim

Reklâm Moran A - 277

TURYAĞ FABRİKALARI MAMULÜ

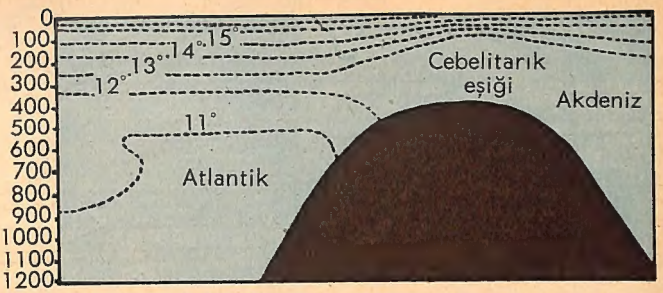

EŞİKTEKİ TAŞ — Cebelüttarık Boğazının eşiğindeki taş, satha doğru 400 metre yükselir. Bu tabiî baraj, Okyanus ile Akdeniz dip sularının biribirine karışmasını önler.

İŞTE AKDE

AKDENİZ'İ, büyük bir göl halinden çıkaran, iki ucundaki tabiî birer kapıdır. Birisi 400 metre derinlikte olan Cebelüttarık Boğazı, diğeri ise, birçok acı, tatlı ve tuzlu göllerin birleşmesinden meydana gelen Süveyş Kanalı'dır.

Cebelüttarık Boğazı'ndan öteye doğru açılan kanalın eşiğinden, bilindiği gibi, Okyanus'a çıkılır. O dar ve küçük koridorda, dipten, denizin sathına doğru baş kaldırmış muazzam bir kaya, Akdeniz'in dip sularına tabiî bir baraj teşkil eder. Okyanus'tan, Akdeniz'e; Akdeniz'den, Okyanus'a girip çıkacak her şey bu barajı aşmak zorundadır.

Akdeniz'in yüzündeki suların kızışması ile hâsıl olan büyük buharlaşma ve bu denize dökülen tatlı suların azlığından ötürü de tuzu artan dip sularının ısısı, yaz - kış değişmez. 160 metreden, en derin çukur olan İtalyan çizmesinin tabanına yakın yerdeki 3968 metreye kadar bu suların ısısı bütün mevsimler süresince 12.890 santigrad olarak sabit kalır. Buna mukabil, eşiğin öbür tarafındaki Okyanus'un derin suları çok daha soğuktur. İşte bu sular, Cebelüttarık'ın ağzında, denizin altındaki 400 metrelik o tabiî barajı hiçbir zaman aşamazlar. Fakat satıhtan, 160 metre derinliğe kadar olan yüzey sularında mevsimlere göre değişen bir ısı durumu vardır. Bu bakımdan Akdeniz'de satıh suları ile, dip suları iki ayrı tabaka teşkil eder.

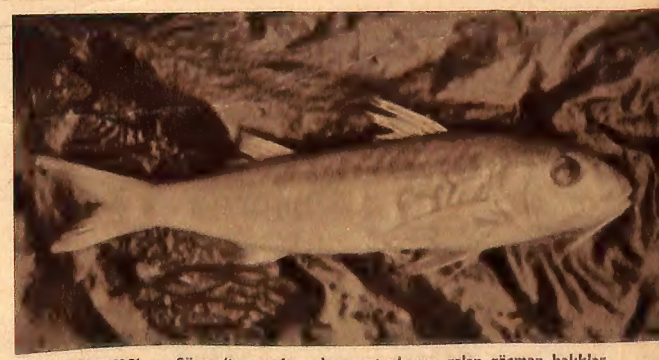

NİL BARBUNYASI — Süveyş'ten geçip, tekrar vatanlarına gelen göçmen balıklardan biridir. Marmara'nın önlü barbunyaları nefasetinde olan bu balık ortalama 20 santim kadar büyüktür. Şimdi bu balık cinsi Akdeniz'de gitgide yayılmaktadır.

2.969.900 kilometre karelik bir yüz ölçümü ve ortalama 1429 metre derinliği olan bu denizin iç âleminde çok dikkate değer özellikler vardır.

RÖPORTAJ: TURGUT ETİNGÜ
FOTOĞRAFLAR: İNAL TENGİZMAN

NİZ

AKDENİZ'İN BALIK YATAĞI — İskenderun Körfezi, Süveyş yolu ile eski vatanlarına gelen göçmen balıkların yatak yaptığı yegâne yerdir. Krokide kümeleniş şekilleri gösterilmiştir. (Kroki Et ve Balık Kurumu uzmanlarından İlham Artüz'den alınmıştır.)

Birçok medeniyetlerin gelip geçtiği Akdeniz havzası, dünyanın en iyi etüd edilmiş bölgelerinden biridir. Bu açıdan yapılan araştırmalar göstermiştir ki, Ege ve Adriyatik gibi akıntıların, büyük su kitlelerini iyice karıştırdığı yerler dışında, akıntı ve cereyanları az olan deniz sularında canlıların yaşaması için gerekli oksijen de çok az miktarda bulunur. Bundan ötürü, Akdeniz'in derin suları canlıların çok ve çeşitli yaşama imkânlarını yokeden karbondioksidle doludur. Böyle olunca, Akdeniz kazanının içindeki suların derinliğine inildikçe yaşıyan hayvanlara raslamak güçleşir. Buna rağmen, karbondioksidin bulunmadığı yerlerde, 1000 metrede, hattâ daha da derinlerde canlılara raslanır. Eğer Akdeniz, Okyanus'la kıyaslanırsa, verim bakımından fakir bir denizdir. Çoğunlukla büyük sürüler teşkil eden soğuk su balıkları burada ya bulunmaz, ya da az görülür. Fakat çeşit bakımından Akdeniz çok dolu ve tropiklerdeki renk zenginliğine eşit bir canlılar âlemine sahiptir.

Akdeniz'in doğugüney kapısı da dikkate değer özellikler taşımaktadır. Kızıldeniz vasıtasiyle Akdeniz'i, Hint Okyanusu'na bağlıyan Süveyş Kanalı insan zekâsiyle, insan irade ve gücünün birleşmesinden meydana gelen muazzam bir âbidedir.

Bir takım canlılar, jeolojik devrilmeler esnasında Akdeniz'de yaşamakta iken, sonradan bu bölgeden tamamen kaybolup sadece Hint Okyanusu'nda yaşamağa devam etmişlerdir. Çünkü Arap Yarımadasının ortaya çıkmasiyle ayrı düşüp, Hint Okyanusu'nda kalmışlardır. Bunlar Süveyş Kanalı'nın açıldığı tarihten sonra, bugün bile bilim adamlarını hayrete düşüren bir şekilde tekrar eski vatanlarına göç etmişlerdir. Bu, belki de vatan hasretinin bir tecellisidir.

İlkin bu göç, Kızıldeniz'e ait birkaç balığın Süveyş'teki tabiî mâniaları aşarak gelmesi ve yukarılara çıkıp, bilhassa bizim İskenderun Körfezi ile, güney sahillerimize yerleşmesiyle başlar. Bu balıkların muhaceretinde, tabiî mâniaları aşarken dikkate değer bir irade gücü görülmektedir. Kanal boyunca tuz kesafeti çok değişik bir durum arzettiğinden, göç halindeki ufacık balıkların bu yüksek tuz ayrılımlarına nasıl dayanabildikleri de ayrıca hayrete değer.

Göçmen balıklar kısa zamanda Ege Denizi'ne doğru yayılmaya başlamışlardır. Fakat, ilkin İskenderun'da yerleştikleri bir vakıadır. Yiyimi çok lezzetli Nil barbunyaları, bir renk cümbüşü halindeki Hindistan balıkları; ağzının içindeki özel ışık organlarına sahip adsi ve mercimek balığı, kaplumbağalar, nefis istakozlar ve daha birçokları, muhacir balıklar listesinin başında gelir.

Adsi balığı, geceleri ağzını açıp kapayarak, ağzı içinde yaktığı fenere, ışık zevkine mağlûp canlıları çeker.

Denilebilir ki, Akdeniz'in gerçek balık zenginliği, çoğunluğu ile bizim sahillerimizde yataklanmıştır.

HİNDİSTAN BALIĞI — Tropikal balıkları andıran bir renk cümbüşü içindedir. Kendisine has bir lezzeti vardır. Bizim Antalya sahillerinde sık sık raslanır.

ADSİ BALIĞI — Özel ışık organlarına sahip bir balıktır. Ağzı içinde yanan fenerin ışığına koşan küçük canlıları yutarak karnını doyurur. Yenilliş bakımından hoşa gidici değildir...

YAPIŞKAN BALIK — Köpekbalıklarına veya bazı gemilerin su kesimlerine vantuzu ile yapışıp, yorulmadan seyahat eder. Parçalanmış balık artıkları vesaire ile karnını doyurur.

Côte d'Azur'de çiçek toplayan kadınların elleri hayret edilecek derecede beyazdır Bu müşahede fevkalâde bir güzellik müstahzarının ortaya çıkarmasına sebeb olmuştur

NASIL
Çiçeklerin Balmumu
SİZE
MODAYA UYGUN BİR TEN
TEMİN EDER.

Bu üsare güzelliklerine itina eden ve nazik bir cilde malik olan kadınlara bilhassa tavsiye edilmektedir.

Nadir bazı çiçeklerden elde edilen taptaze bir üsarenin ten üzerinde hayret verici hassaları vardır. Bu üsare piyasada **Cire Aseptine** adı ile satılmaktadır.
Bu sihirli krem cildinize bir safiyet, ipek gibi yumuşaklık verir. Her sabah ve her akşam yüzünüze ve boynunuza **Cire Aseptine** sürünüz.
Erkeklerin pek hoşuna giden bugünkü modaya uygun bir ten elde etmiş olursunuz.

Çiçeklerin bu saf üsaresini temin etmek ancak uzun laboratuvar araştırmalarile mümkün olmuştur.

Eller için ne harikulâde !
Yatmadan evvel ellerinizi **Cire Aseptine** ile iyice uğuşturunuz, her zaman yumuşak ve kadife gibi olacaktır.

PİVALE
Adı..Ağız Tadı...

Vasfi Rıza Zobu Hayatından

Sahnede Ba

İLK temsillerini Ferah Tiyatrosunda veren «Türk Tiyatrosu»; yersiz, yurtsuz bir halde idi... İşte böyle sıkıntılı bir vaziyette iken, Ferah Tiyatrosu karşısında, istimlâk edilip yıkılıncaya kadar «Millî Sinema» ismiyle faaliyette bulunan binanın, devren kiraya verileceği duyuldu. O zaman tatlı bir hayale kapıldık. Sanatkârlar, burayı alıp, başlı başına bir binaya sahip olmıya pek heveslendiler. Fakat adam, seneliğine iki bin lira peşin istiyordu... Bu fiyat çok uygundu... Sahnesi müsaitti... Ama taş çatlasa, sanatkârlar bu parayı aralarında toplayıp temin edemiyecek kadar nakdi sermayeden mahrumdu... Nihayet, Şehzadebaşı'nda bir kırtasiye dükkânına sahip olan Kadri Cemalî Beyle anlaştılar... Bu zat, binayı kiralıyacak, Türk Tiyatrosu da burada temsillerini vererek, hâsılattan Kadri Beye hisse verecekti... Böyle de oldu... Ama gel gelelim ki hâsılattan sanatkârlara kalan kısım devede kulaktı... Tiyatro kira hissesi ve diğer masraflar çıktıktan sonra kalan para pek hazin bir manzara arzediyordu.

Sanatkârlar, evvelce de söylediğim gibi, sınıf derecelerine göre «pay» tâbir edilen bir hisse üzerinden haklarını alıyorlardı... O zaman, bu «derece» şimdiki gibi sekiz değil, üç sınıf üzere idi... Kadrosu da, bugün olduğu gibi yüzleri aşmıyor, 14 kişinin içinde dönüyordu... Buna rağmen gişenin yaptığı hâsılat, masraf kalburundan geçtikten sonra, bu dar kadrolu heyeti tatmin edemiyecek kadar ufalıyordu...

Bir hafta başı, «pay» taksimatında, en yüksek ücreti alan Eliza Binemeciyan'ın hissesine iki lira (mürettip hatası zannetmeyin; 2 lira) düştüğünü gördüğüm zaman, bu tiyatronun da ömürsüz olacağı acısı içime çöktü... Eliza, «birinci sınıf» sanatkârlardandı... Ona iki lira düşünce, aşağıda kalan diğer iki sınıfa ne isabet edeceğini siz hesaplayın!...

Sahne arkası işleri için bir suflör ve bir de aksesuvaristten başka memur yoktu... Dekorları, eli yatkın sanatkârlar yaparlar, sonra da oyun geceleri sıvanıp yine onlar kurarlardı... Temsil geceleri salonu ve sahneyi iki, üç kömür sobasiyle ısıtmıya uğraşırlardı. Gündüz provalarında kömür sobası yakacak kadar zengin (!) bir bütçeye malik olmadıklarından, tenekeden yapılmış mangalda yanan kömürün ateşiyle titrememeğe çalışırlardı...

«Murahhas-ı mesul» unvaniyle, tiyatronun reisliğini yapan Rıza Paşazade Savni Bey, günün birinde, evinden fitilli bir gaz sobası getirdi de, — buram buram gaz kokmasına rağmen — vücutlarını onun önünde çevire çevire şöyle böyle ısıtabildiler!

İbnürrefik Ahmet Nuri Beyin; Kınar Hanımla, Nurettin Şefkati Beyle, Hâzım'la, Yaşar Özsoy'la Kadıköyünde kurduğu tiyatronun da, «Türk Tiyatrosu» nun da, en büyük sanatkârlardan teşekkül ettiği halde, «Darülbedayi» firmasından ayrı düşmesi, seyirciler tarafından yadırganmasına sebeb oldu...

Böylece, sanat deryasında, seyircisiz boş tekne ile yalpa vura vura mart ayına gelindi... Tiyatrocuların yüzünü güldürecek olan «ramazan» da, nisan ayı içinde girecekti...

«Şimdi ister misiniz, tek güvenilen ramazanda da, halk «Türk Tiyatrosu» na küskün dursun, beklenilen hâsılat yapılamasın!»

Darülbedayi, kadrosunda kalan sanatkârlarla bir taahhüde girecek durumda değildi... Vakaa, Şadi ve Nurettin Şefkati beyler gibi şöhretli aktörler orada idiler. Fakat geridekiler, benim gibi ikinci, üçüncü sınıf kadın ve erkeklerden ibaret kalıyordu... Hattâ, bu kadro yetersizliğinden dolayı; «Türk Tiyatrosu» nun bütün kış müddetince temsiller vermesine karşılık, Darülbedayi hiçbir faaliyet göstememişti...

Hülâsa, 1923-1330 senesi nisan ayına raslıyan ramazanın temsillerini «Darülbedayi ve Türk Tiyatrosu sanatkârları» firması altında vermek üzere, «Ferah Tiyatrosu» na geçildi... Ve bir daha da geriye dönülmedi.

Mübarek ramazan, bayramiyle beraber mayıs ayı sonlarına doğru nihayet bulunca, sanatkârlara da, idare heyeti âzalarına da bir kasvettir çöktü...

Sanatkârlar arasında bir tasfiye de yapıldı... «Türk Tiyatrosu» ndan dönen sanatkârlarla, Darülbedayi'dekiler bir

BİR ZAMANIN VALENTİNOSU — Onnik Binemeciyan, Darülbedayi'in en büyük kadın sanatkârı Eliza Binemeciyan'ın küçük kardeşiydi... Sahnemizin mümtaz jönprömiyelerinden biri olmuştu... Bu iki kıymetli kardeşin anne ve babaları da sahne sanatkârı meşhur Binemeciyan'lardı... Vasfi Rızayı «Türk Tiyatrosu» sahnesine çekmeye muvaffak olan da Onnik'ti. Resim 1925 te; yerleştiği New York'tan Vasfi Rıza'ya gönderilmiştir...

araya gelince genişliyen kadro, o devrin bir tiyatrosu için fazla idi...

Suflörü de dahil, mevcut 15 kişiye indirildi... İçlerinde benden eski, benden yüksek dereceli kadın, erkek sanatkârlar olduğu gibi, geleceğin büyük sanatkârlığına namzet olan Hâzım da, tasfiye edilenlerin içinde idi...

Kalanların listesi içinde ismimi okuduğum zaman, öyle bir şaşkınlığa uğradım ki sevinmeyi beceremedim!... Bu işte belki bir «yanlışlık» olmuştu!... Ne olmuşsa olmuştu ama ben 20 yaşında, Darülbedayi'in «seçilmişler» i listesinde kalmıştım!...

Ne Darülbedayi'de tasfiye, ne de «elenmişler» listesinde isminin bulunması sanatkârları istikbal endişesinden kurtarabilmişti... Geçim ve yaşama tehlikesi yaklaşmakta idi... «Bir İzmir turnesi yapma» düşüncesiyle aralarında müzakereye giriştiler...

Teklifi ortaya atan Muvahhit'ti. Onun, İzmirde tanıdıkları vardı. Heyeti İzmire kadar götürecek olan sermayenin yokluğu, sanatkârların derlenip toplanmasına mâni oluyordu... Buna bir çare bulmak ümidiyle Muvahhit, kalktı, İzmir'e gitti... Öyle bir dönüş döndü ki biz

HEYECANLI BIR SAHNE — 1341 yılının ramazan ayında sahneye konulan La Dam o Kamelya, o devir gençliğinin kalbinde bir fırtına yarattı. Kadınlar, Marguerite Gautier gibi, veremli bir âşık edasiyle: «Öhö... Öhö...» diye öksürüyor. Âşık delikanlılar da Armand Duval rolünde, caddelerde dolaşıyorlardı. Fotoğraf, bu ünlü piyesin en dramatik bir sahnesini göstermektedir. Eliza Binemeciyan, Marguerite Gautier rolünde yerde yatıyor. Vasfi Rıza, Armand Duval rolünde Raşit Rıza, arkada meşhur aktör Adil.

sıldık!

Afife'yi sahneden içeri çektim... Tiyatronun arka kapısından çıkarıp güç belâ bulabildiğimiz bir atlı araba ile Üsküdara kaçırdık!...

onu, yolculuk için küçük bir sermaye ile beklerken, o, bir patron gibi, bu on beş günlük İzmir turnesine katî para teklifiyle çıkageldi... Meşhurlardan Eliza Binemeciyan Paris'e, Onnik Amerikaya gideceklerinden iştirak edemediler.

Behzat, Muvahhit, Şadi, Nurettin Şefkati ve ben erkekler kısmını teşkil ettik... Şadi Beyin refikası Şehper (Zabel), Mari, Şadi Beyin baldızı Anais hanımlar da, sahnemizin kadın sanatkârlarıydı... Fakat asıl mühimmi, bunlara ilâve olarak daha hiç sahneye çıkmamış Bedia Muvahhit, Ulviye ve Behire hanımlar gibi, «İslâm dinine mensup» kadınlar vardı ki bu büyük bir cesaretle, neticesi meçhul bir teşebbüstü!...

Bizim bu cesaretimizden birkaç yıl evvel, Birinci Cihan Harbinin mütareke senelerinde, Damat Ferit Paşa sadrazam iken, Darülbedayi idare heyeti bir celâdet gösterip, dört Müslüman kızını, sahne sanatkârı yetiştirmek için, mektebe almıştı...

Bunların içinde «Afife» ismindeki kız, mücadelenin yılmaz bir kahramanı olarak pençeleşti durdu... Mektebe, talebe olarak girmeleri, mutaassıplar tarafından duyulmadığından, bu «kayd-ı kabul» e pek ses çıkaran olmamıştı... Bundan cesaret alan idare, Afife Hanıma bir rol verdi ve ilk defa da Kadıköyde, şimdiki ismi Hâle sineması olan «Apollon» tiyatrosunda sahneye çıktı... Vay efendim, sen misin şer'i şerife muhalif hareket eden!... Dahiliye Nezareti, Şehremaneti, Polis Müdüriyeti... derken işin içine Şeyhülislâm da karışınca hâdise dinî bir mevzu oldu. «Müslüman kadını sahneye çıkamaz!» fatvasiyle, bu ilk teşebbüse âdeta bir «irtidat» nazariyle bakıldı... Afifeyi tevkife teşebbüs ettiler... Hepimizi bir telâştır aldı... Buna mâni olmıya kimin gücü yeterdi!...

Zamanın Polis Müdürü «Arnavut» lâkabiyle mâruf, «Tahsin Bey» isminde bir zattı. Başında, açık kırmızı renkli bir fesi, temiz ütülü redingotu, sarı pos bıyıklariyle yakışıklı bir adamdı. Zabitlikten geldiğini duyduğumuz bu zat, Damat Ferit Paşanın polis müdürü olduğu için, kendisine pek iyi nazarla bakılmazdı. Günahı boynuna, diğer resmî işlerinde ne yaptığını bilmem. Ama «Afife işi» nde gösterdiği «inkılâpçı» ruhu ile, tiyatrocuların, kendisini hayırla yâdetmemeleri ayıp olur...

İki şair, Hüseyin Suat ve Celâl Sahir beyler, tevkif korkusu ile bir yere saklanmış olan Afife'yi, üzücü akıbetten kurtarmak ümidiyle, polis müdüriyetindeki makamında, Tahsin Beye baş vurdular... Sonradan öğrendiğimize göre Tahsin Bey, iki şaire, Afife'yi ve vakanın mânasını müdafaaya vakit bırakmadan: «Türk kadınının sahneye çıkması lâzımdır... Mücadeleye devam edin!... Ben Kadıköy merkez memuruna emir veririm.» demiş! Bu izin ve teşvik sözünü tiyatroya getirdikleri zaman herkes, Hüseyin Suat ve Celâl Sahir beylerin anlattıklarına o kadar şaştı ki âdeta kimse inanamadı!... Körü körüne mutaassıp bir devrin hükümetinde hizmet gören bir polis müdürünün, ileri fikirli bir münevver gibi konuşacağını hiç kimse düşünememişti... «İki şair gidecek, sanattan, edebiyattan dem vuracak; Doğu ile Batının tahlilini yaparak, Frenklerden misal getirerek ancak Afifeyi polis takibinden ve tevkifinden kurtarabilecek» ümidinde idiler... Takip ve tevkif şöyle dursun, Tahsin Beyden «temsile devam» müsaadesiyle geri döndükleri zaman, kimseler inanamadı bu işe!... Hayırlı haberi sağlama bağlamak üzere bu sefer Behzat (Butak) la, Muvahhidi de Tahsin Beyi ziyarete yolladılar... «Ben elimden gelen yardımı yaparım!» va'dini, onlar da alıp tiyatroya döndükleri zaman, hepimizin mücadeleci ruhu öyle bir ayaklandı ki gayret atına binip cenk meydanına atılmıyan kalmadı. Hele Afife bir ateş parçası kesiliverdi de, âdeta Jandark'a döndü...

İkinci defa olarak, Kadıköydeki aynı tiyatroda aynı eserin tekrar oynanacağı ilân edildi... Aman efendim, bir kızılca kıyamettir işte asıl o gece koptu...

Tiyatro dolu... Seyirciler temsile kendilerini kaptırmışlar. Afife, Tanrının verdiği o mümtaz istidadını şahlandırmış, alabildiğine heyecanlanırken oyunun yarısına varmadan tiyatro polisler tarafından bir baskına uğrayış uğradı ki herkes birbirine girdi... Sahnenin gerisinden koşuşmalar oldu... Kulis arasından sahnedekilere fısıltılar, bu fısıltıları mânalandıran işaretler... Afifenin durakalmasından bir şeyler anlamıya çalışan seyirciler... Koşuşmalar arasında nihayet ön perdenin intizamsız bir halde kapanışı...

Afifeyi sahneden, içeri çektim... Hep beraber tiyatronun arka kapısından, karanlık bir aralığa; oradan, cılız hava gazı fenerleriyle ışıklandırıldığı zannedilen bozuk kaldırımlı sokağa çıkardık. Sonra da güç belâ bulabildiğimiz bir atlı araba ile Üsküdara kaçırdık... Celâl Sahir Bey halka hitabetti. Halit Fahri Bey ona ek yaptı. Hüseyin Suat Bey baskına gelen memurlara ne söyledi, onu duyamadım ama Afifeyi ele geçiremiyen polisler Celâl Sahirle, Hüseyin Suadı tevkif edip yakapaça karakola götürdüler... Merak bu ya; arkalarından ben de gittim... Kalpağını geriye atmış, odasında bir aşağı, bir yukarı durmadan gidip gelen merkez memuru değil de, sanki karakullukçubaşı hortlamış; şairlerin başına musallat olmuştu!... Merkez memuru, Polis Müdürü Tahsin Beyin emrini almış. Bunu inkâr etmiyordu. Ama o, emir memir dinlemiyordu!... Sonradan anlattıklarına göre, iki şairin karşısına dikilip: «Avradımı şanoda görmüş kadar fena oluyorum!... Mahvederim hepinizi!» diye bağırmış durmuş...

Sertliği ve geniş salâhiyetiyle tanınan Tahsin Bey bile, taassubun baskısı altında yamyassı ezildi kaldı. Dahiliye Nezaretinin tekdirine uğrayan şehremini de, bizim idare heyetini azarlayınca, ortalıkta ne Afife kaldı; ne de «Türk kadını sahneye çıkmalıdır!» sözünü söyliyecek kelle koltukta bir millî kahraman...

Vakayı anlatışımın sebebi, o devirde, kadın artistlerin tiyatroda karşılaştıkları güçlükleri belirtmek içindi. «Müslüman Türk kadını» nı İzmir'de sahneye çıkarma ümidi, Muvahhit'in oradan bize getirdiği bir, iki kırık dökük tavsiye ile vaitlere dayanıyordu... «Peki, ya orada da olmaz derlerse!» Yok, artık bunu düşünecek halde değildik... Gözümüz kararmıştı. Ya herrü, ya merrü...

1923 senesi temmuz ayının 11 inde Pierre Loti vapuriyle, Sarayburnu'ndan kıvrılıp İzmire yollandık...

(Devamı gelecek sayıda)

SOPHIA LOREN diyor ki:

"Ben, LÜKS Tuvalet Sabununu kullanırım."

LÜKS güzellik tedavisini tatbik ettiğiniz takdirde siz de Sophia Loren ve birçok sinema artisti gibi daima güzel olabilirsiniz.

Çünkü LÜKS'ün koyu köpüğünü yüzünüze sürdüğünüz anda güzellik bakımınız başlar. LÜKS tuvalet Sabunu sâf olduğu için en hassas cild bile onunla temizlenir ve canlanır. Aynı zamanda LÜKS'ün nefis kokusu tedavinizin zevkini arttırır.

Yıldızların onda dokuzu gibi siz de LÜKS Tuvalet sabununu kullanınız.

Çıkan Kısmın Özeti

Hercule Poirot, sabah gazetelerinden birinde «İspanyol Sandığının Esrarı» başlığı altında bir cinayet haberi okur. Bu habere göre, zengin bir bekâr olan Binbaşı Charles Rich altı kişilik bir parti vermişti. Sonra misafirler gitmiş, Binbaşı da yatmış, uyumuştu. Fakat sabahleyin temizlik için eve gelen Binbaşının uşağı yük sandığının içinde bir ceset bulmuştu. Bu cinayeti kim işlemişti? İşte ünlü detektifin de aklı bu noktaya takılmıştı. Poirot bu esrarı çözmeyi aklına koymuştu.

İSPANYOL

YAZAN: AGATHA CHRISTIE —

"BUNLAR William Burgess'in ifadesine de uyuyordu. Bay Clayton tahminen 19.55 te apartmana gelmişti. Binbaşı Rich evde yoktu ama gecikmiyeceği muhakkaktı. Burgess, Bay Clayton'ı içeriye davet etmiş, beklemesini rica etmişti. Bay Clayton'ın vakti yoktu; Binbaşıya bir not da bıraksa olurdu. King's Cross'dan saat 20.15 te kalkacak olan treni kaçırmamasının şart olduğunu Burgess'e söylemişti. Uşak onu salona almış, sonra akşamki parti için hazırlamakta olduğu küçük sandviçleri tamamlamak üzere mutfağa dönmüştü. Binbaşının eve geldiğini duymamıştı. Fakat tahminen on dakika sonra Binbaşı mutfak kapısında görünmüş ve Bayan Spence'in hoşlandığı Türk sigaralarını almayı unuttuğunu, gidip almasını emretmişti. Acele etmesini, misafirlerin nerede ise geleceklerini de sözlerine eklemişti.

«Uşak söyleneni yapmış, sigaraları alıp salona getirmişti. O sırada Bay Clayton orada değildi. Bu, uşağa tabii görünmüştü, çünkü trene yetişmesi gerektiğini biliyordu.

«Binbaşı Rich'in hikâyesi kısa ve sade idi. Eve geldiği zaman ne Bay Clayton'ı görmüş, ne de onun eve uğradığından haberi olmuştu. Kendisine yazılmış bir not da bulmamıştı. İskoçya'ya gideceğini de biraz sonra gelen Bayan Clayton'dan öğrenmişti.»

Akşam gazetelerinde bunlardan başka iki haber daha vardı:

«Bu feci haber üzerine «perişan» bir durumda evinden ayrılan Bayan Clayton'ın bir arkadaşının evinde bir süre kaldığı da söyleniyordu. Bir yandan da Binbaşı Charles Rich, Bay Clayton'ı öldürmek ithamı ile nezaret altına alınmıştı.»

Poirot Bayan Lemon'a bakarak:

— Binbaşı Rich'in tevkifi zaten beklenen bir hâdiseydi, dedi. Fakat çok dikkate değer bir olay, değil mi Bayan Lemon? Siz de bu fikirde değil misiniz?

Bayan Lemon'a bu olay pek de tesir etmiş gibi görünmüyordu:

— Bunlar olağan şeyler efendim, dedi sekreter.

— Tabiî... Her gün veya iki günde bir böyle şeyler oluyor. Şu var ki onlar bu olay gibi karışık değil...

— Gerçekten tatsız bir iş!

— Bu şekilde ölmek, sonra da bir sandığın içine tıkılmak, cinayetin kurbanı için gerçekten çok tatsız bir şey... Fakat ben dikkate değer bir olay derken, Binbaşı Rich'in dikkate değer hareketini ima etmek istemiştim.

Bayan Lemon:

— Binbaşı Rich'le Bayan Clayton'ın bu kadar sıkı fıkı olmaları da mânalı görünüyor! dedi. Gerçi bu sadece bir fikir! Üstelik hiçbir noktayı da aydınlatmaz. Onun için aklıma gelen bu fikri hiç kaale almadım.

— Çok doğru! İleri sürdüğünüz fikir de yabana atılmaz! Bütün söyleyecekleriniz bu kadar mı?

Bayan Lemon boş bakışlarla baktı. Poirot içini çekti. Bayan Lemon bir meseleyi zaten bundan fazla tartışamazdı, zavallının kaabiliyeti bu kadardı.

Poirot:

— Meselâ şu Binbaşı Rich'i ele alalım, dedi... Binbaşı, Bayan Clayton'a âşıktı. Pek güzel! Kadının kocasını ortadan kaldırmak istedi diyelim. Bu da güzel! Eğer kadın da onu seviyorsa bu işi beraber tertipledikleri farzedelim. Bu acelenin sebebi ne idi acaba? Bay Clayton karısından ayrılmağa razı olmuyor muydu dersiniz?

Bayan Lemon cevap vermedi. Bu soruyu sırf usulen sorulmuş bir soru imiş gibi karşıladı. Poirot bu sefer sorunun şeklini değiştirerek:

— Eee, sizin bu hususteki fikriniz nedir? diye sorunca Bayan Lemon heyecanlandı.

— Benim mi?

— Evet ya, sizin!

Bayan Lemon cevap verebilmek için şöyle bir düşündü. Kendisine soru sorulunca kadar fikrini söylemek istemiyordu. Bütün bildiklerini birbirine eklemeğe, olaylar arasında bir bağıntı kur-

mağa çalıştı. Sarfettiği bu zihin faaliyetinden sonra:

— Şey... diye söze başladı.

— Nasıl oldu acaba? O akşam neler olup bitti, tahminen söyliyebilir misiniz? Bay Clayton salondaydı, bir not yazıyordu. Binbaşı Rich o sırada eve döndü. Peki, sonra ne oldu?

— Bay Clayton'ı orada buldu. Ve... şey... herhalde kavga ettiler. Binbaşı, Bay Clayton'ı bıçakladı. Sonra yaptığı işin farkına varınca... cesedi sandığa sakladı. Daha sonra... şey... herhalde misafirler gelmiştir.

— Evet... Evet... Misafirler geldi. Ceset sandıktaydı. Saat ilerlemişti. Nihayet misafirler gitti. Sonra?

— Sonra... Herhalde Binbaşı da yatmağa gitmiştir...

— Evet ya! Anladınız değil mi? Birini öldürdünüz diyelim. Cesedini sandığa sakladınız. Sonra?... Sonra huzur içinde yatmağa gittiniz. Ama sabah uşağınız gelecek, bu marifetlerinizi gayet tabiî keşfedecek. Bunu tahmin etmemeğe imkân var mı?

— Uşak sandığın içine bakmayı akıl etmez diye düşünmüş de olabilir.

— İyi ama, halının üstündeki koskoca kan lekesini ne yapalım?

— Belki Binbaşı kanın böyle akıp yayılacağını hesaba katmamıştı.

— Bunu hesab etmemek biraz dikkatsizlik olmaz mı?

SANDIĞI

ÇEVİREN: NİHAL AKKAYA

2

— Oyle ama, herhalde perişan bir durumdaydı...

Poirot Bayan Lemon'dan ümidini kestiğini belirten bir el hareketi yaptı. Bunu fırsat bilen sekreter de hemen odadan çıktı.

Aslına bakılırsa, İspanyol sandığındaki esrar hiç de Poirot'nun üstüne vazife değildi. Çünkü, o sırada petrol şirketlerinden birinin çok çapraşık bir işini üzerine almış bulunuyordu. İş gayet önemli, çok gizli tutulması gereken ve son derece kârlı bir işti. Bedenî faaliyete pek az ihtiyaç gösteren bu iş fazla teferruatlı, fakat cinayetle ilgisi olmıyan bir olaydı.

Oysa sandığın esrarı olayı, hareketli ve heyecanlı idi. Poirot bunu aydınlatmak için büyük bir istek duymağa başlamıştı.

Binbaşı Rich'in nasıl bir adam olduğunu merak ediyordu. Uşağı da o derece merak çeken bir tipti. Margharita Clayton da bu bakımdan ötekilerin durumundaydı.

Bir cinayetin en önemli kahramanı, o cinayetin kurbanı idi. Sonra ölü Arnold Clayton nasıl bir adamdı? Onu da bilmesi gerekirdi. Hattâ, Kaptan Mac Laren'in, sonra karı - koca Spence'lerin de ne ahlâkta insanlar olduğunu öğrenmesi gerekiyordu.

Peki ama, bu merakını nasıl tatmin edecekti? Mesele üzerinde epey düşündükten sonra her türlü ihtimalin varid olabileceği kanaatine vardı. Bu olayda gerçekten zor bir geometri problemi derinliği vardı. İşte Poirot'nun merakını tahrik eden olayın bu tarafıydı.

Problemi çözümlemiye akla en uygun bir açıdan başladı. İhtimal iki adam arasında kavga çıkmıştı. Buna sebep belki de bir kadındı. Erkeklerden biri büyük bir öfkeye kapılarak diğerini öldürmüştü. Gerçi kocanın âşığı öldürmesi daha mâkul görünüyorsa da bu olayda tam tersine, âşık kama, ya da buna benzer bir silâhla kocayı vurmuştu. Herhalde Binbaşı Rich'in annesi İtalyan olmalıydı. Kamayı silâh olarak kullanmasında damarlarındaki İtalyan kanının insiyaki olarak rol oynamış olması kuvvetle muhtemeldi. Her ne ise! Birisi bu kamayı kullanmıştı. Bazı gazeteler bunun üç köşeli bir İtalyan hançeri olduğunu yazıyorlardı.

Ceset bir sandığa tıkılmıştı. Bu bir İspanyol sandığı idi. Bu, insiyaki bir hareketti, adamın başka türlü davranmasına imkân olmamıştı. Cinayet taammüden işlenmemişti. Çünkü önce elinde sigaralarla uşak, sonra misafirler gelmişlerdi. Meselenin asıl ince elenip sık dokunacak noktası da burada düğümleniyordu.

Toplantı bitmiş, misafirler dağılmışlardı. İşi biten uşak zaten daha önce evden ayrılmıştı. Binbaşı Rich'e gelince, o da... yatmıştı.

Binbaşının bu işi nasıl becerdiğini anlamak güçtü. Kendisinin gidip Binbaşı Charles Rich'i görmesi ve onun bu işi bu kadar soğukkanlılıkla yapabilecek adam olup olmadığını anlaması gerekiyordu. Yaptığı işten sonra hiç korku duymamış mıydı? Korkmuşsa bunu nasıl yenebilmiş ve bütün bir gece normal bir insan gibi nasıl ev sahibi rolünü oynamıştı? Acaba rahat rahat uyuyabilmek ve her günkü gibi uyanabilmek için uyku hapı mı almıştı? Bu da mümkündü.

Binbaşı Rich'in şuur altında belki cinayet işlemek arzusunu uyandıran bazı hisler vardı, kim bilir! Bu ruh haletine bir psikiyatr inceliğiyle eğilmek gerekirdi ama, her şeyden önce Binbaşıyı görmek, kendisi ile konuşmak lâzımdı. Hem sonra...

Telefon çaldı. Poirot bir müddet açmadı. Sonra Bayan Lemon'ın mektupları imzalattıktan sonra gittiğini hatırladı. Tabiî uşak da gitmişti. Telefonu açtı:

— Bay Poirot ile mi görüşüyorum?

— Evet efendim.

— Mükemmel!

Bu kadının sesindeki tatlılık Poirot'yu mestetmişti. Hattın öbür ucundaki ses:

— Ben Abble Chatterton! dedi.

— Ooo! Lady Chatterton, siz misiniz? Emredin efendim!

— Emir değil, sizden bir ricam var! Hemen buraya gelebilir misiniz? Büyük bir parti veriyorum. Sizi aramamdaki maksat bu parti ile ilgili değil. Büsbütün başka bir mesele var ortada. Size ihtiyacım var Poirot. Hayatî bir iş... Lûtfen beni kırmayın!... Sakın bana bu işi yapamıyacağınızı söylemeyin!

(Devamı gelecek sayıda)

İKİ YENİ NAMZET — Hollywood her geçen gün yıldız bulma yarışını daha hızlandırıyor. Gençlerle küçük kontratlar yapan stüdyolar onları denedikten sonra, ya yeni kontratlar teklif ediyor, ya da stüdyonun kapısını kapayıveriyorlar. İşte yukarıdaki fotoğrafta M.G.M. in iki genç artist namzedi Pavla Ferris ve Dolores Hart.

SHIRLEY ANNE FIELD — Sarı saçlı, uzun ve mütenasip vücutlu, objektif karşısında nasıl duracağını bilen bir yıldız: Shirley Anne Field. Son olarak «Aydaki Adam» filminde Kenneth More ile birlikte oynadı. Sevimli yıldız halen İngilterede bulunuyor.

FRANKIE — Pek çok kimsenin «paçavra sesli şarkıcı» diye isimlendirdiği aktör Frank Sinatra'nın yeni bir merakı var: San Francisco şehrinde, Chinatown'da tuttuğu apartmandan yürüye yürüye yakındaki tepeye çıkmak ve oradan «Golden Gate» köprüsünü seyretmek. Boş zamanlarının haricinde ise iş hayatının gelişmesiyle uğraşıyor.

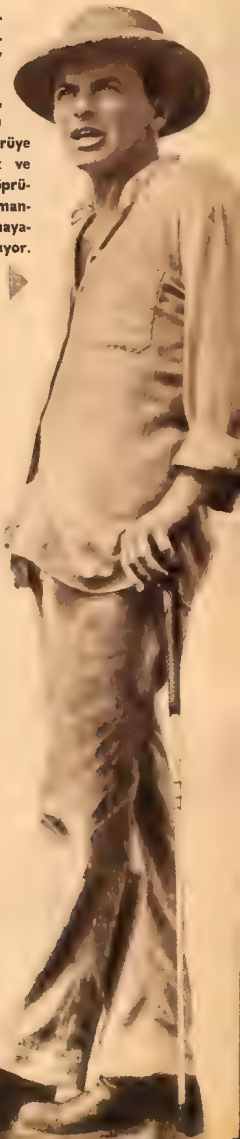

ELİZABETH TAYLOR LONDRAYA DÖNDÜ

Yirmi dokuz yaşına yeni giren Elizabeth Taylor, halen Kleopatra filmini tamamlamak üzere Londra'da bulunmaktadır. Bilindiği üzere Kleopatra filmi Elizabeth Taylor'un hastalanmasiyle iki buçuk aydan beri yarıda kalmış ve şirket bu yüzden büyük ziyanlara uğramıştı. Geçen hafta filmin rejisörü Rouben Mamoulian da istifa edince onun yerine rejisör Joseph Mankiewicz angaje edilivermişti. Fotoğraf, Liz ile Eddie'nin ve eski rejisörün Paris'ten Londra'ya dönüşlerini gösteriyor.

Hayat

Üsküdar iskelesi

Hayat

Boğazın umumi görünüşü

Hayat

Küçüksu

Hayat

Rumelihisarında bir konak

Hayat

Üsküdar iskelesi

Hayat

Boğazın umumi görünüşü

Hayat

Küçüksu

Hayat

Rumelihisarında bir konak

Hayat

Rumelihisarında bir konak

Hayat

Küçüksu

Hayat

Boğazın umumi görünüşü

Hayat

Üsküdar iskelesi

Hayat

Yuşa tepesinden Kavaklar ve Karadeniz

Hayat

Gravürlerle

ESKİ BOĞAZİÇİ

Hayat

Anadoluhisarı

Hayat

Boğazda yedekçiler

Hayat

Yeniköyde yalı

Hayat

Çengelköyde süvari kışlası (Kuleli)

Hayat

İstinye çeşmesi

Hayat

İstinye çeşmesi

Hayat

Yeniköyde yalı

Hayat

Çengelköyde süvari kışlası (Kuleli)

Hayat

Boğazda yedekçiler

Hayat

Yeniköyde yalı

Hayat

Boğazda yedekçiler

İstinye çeşmesi

Hayat

Çengelköyde süvari kışlası (Kuleli)

Hayat

Hayat

Tarabya Koyu

Hayat

Beşiktaş sırtlarından

Hayat

Kanlıca sırtlarından Hisarların görünüşü

Hayat

Bebek

Hayat

Bebek

Hayat

Beşiktaş sırtlarından

Hayat

Kanlıca sırtlarından Hisarların görünüşü

Hayat

Tarabya Koyu

GECE YARISI ÂŞIKLARI

FORMA: 5

— Bir! halinizi görse, size acır, zavallının dünyasında [illegible] kalmamış der!

— Canım, farzedin ki bir tesadüf bizi karşılaştırdı. Haydi uzatmayın artık. İsmim Marcel. Sizinkini de öğrenebilir miyim?

— Françoise!

— Mükemmel! Demek benimle birlikte bir kadeh içki içmeyi kabul ettiniz?

— Kabul! Ama bir kadeh fazla değil...

BİRLİKTE BİR GAZİNOYA GİTTİLER VE OTURDULAR.

— Böyle daha iyi değil mi?

— Daha iyi ama, suali sorusunuzdaki edayı çocukluğumda kızamık döktüğüm zaman halimi soran doktorun konuşmasına benzettim...

— Haklısınız... Yalnızlık da çok tehlikeli bir hastalıktır... Sadece diğer birçokları gibi bulaşıcı değildir... İnsan karşısında birisini buldu mu, hastalığını hemen tedavi eder.

KADEHLERİNDEKİ İÇKİYİ KARŞILIKLI YUDUMLAYIP BİRBİRLERİNİ SÜZDÜLER. FRANÇOISE HAYATINDA O KADAR GÜZEL İÇKİ İÇMEDİĞİNİ SÖYLÜYORDU.

— Sakın beni tedavi ettiğinizi zannetmeyin! Ne biliyorsunuz? Belki ben yalnız yaşamaktan hoşlanan bir insanım. Her ne ise... Beş dakika sonra kalkıyoruz...

— Mademki ayrılacağız, sorayım bari... Sevgiliniz, nişanlınız filân yok mu sizin?

— Kimsem yok...

— [illegible] da mı yok?

— Bunu artık hiç düşünmüyorum...

— Söyleyin bakalım... Eve dönmekte hâlâ ısrar ediyor musunuz? Hadi, bir gazinoya gidelim...

— Siz su saç tuvaletinizi değiştirseniz çok daha güzel olursunuz. İsterseniz buradan hemen kalkalım.

MARCEL HESABI ÖDEDİ VE BİRLİKTE ÇIKTILAR

BİR MÜDDET HİÇ KONUŞMADAN YÜRÜDÜLER. MARCEL DURDUĞU ZAMAN FRANÇOISE ÇALIŞTIĞI MAĞAZANIN ÖNÜNE GELDİKLERİNİ FARKETTİ.
— Ne yapmaya niyetiniz var? Neden buraya geldik?
— Sual sormadan kapıyı açın.
— Şu dükkâna tıkılıp geçirdiğim saatleri kâfi görmüyor musunuz?

— Sizden dükkânı açmanızı istedim... Ne o? Yoksa korkuyor musunuz?
— Kimseden korkmam...
— Hah şöyle... B... nklı olun...

BİRLİKTE DÜKKÂNA GİRDİKTEN SONRA FRANÇOISE MERAKLA MARCEL'E BAKTI.
— Şimdi ne yapacağız?
— Şöyle etrafa bakınalım biraz... Herhangi bir gazinoya gidebilmemiz için kıyafetinizi ayarlamamız lâzım...

— Bunu daha önce söyliyebilirdiniz... Dükkâna kadar gelmiye ne lüzum vardı?

— İhtiyaçlarınızı alabilmek için buraya geldik... Vakit kaybetmeden ne istiyorsanız seçin.
— Bakın bu güzel işte... Demek yarın sabah palas pandıras işten kovulmamı istiyorsunuz!

— Anlamadınız galiba... Noel Baba bütün borçlarınızı ödiyecek.

Bir çeşit öksürük vardır ki, insana bilhassa sabahları yataktan kalkınca musallat olur. Bu davetsiz misafir çok defa dakikalarca yakanızı bırakmaz. Akşama kadar bir daha yoklamayınca, artık geçti zannedersiniz, ama ertesi sabah tekrar gelir. Size sıkıntılı anlar geçirttiği kadar etrafınızdakileri de rahatsız eder. Üşütme veya sair bir hastalığınız olmadığı halde, peşinizi bırakmıyan bu öksürüğün sebebi çeşitli olabilir. İşte bugünkü yazımızda sizlere bu türlü öksürüklerden bahsetmek istiyoruz.

Sabah Öksürüğü

SABAHLARI kalkınca öksürükten şikâyet ediyorsanız, ilk yapacağınız iş, gece fazla sigara içmemeğe çalışmaktır. Sigara yüzünden gelen bu öksürük, kesik kesik, kuru gıcıklarla kendini gösterir. Bu hususiyeti ile de hemen belli olur. Sigara dumanı boğaz ve bronş mukozasını uyartır. Bu uyartma nikotinin tesiriyle daha da artar. Nikotin aynı zamanda ince kan damarlarını da daraltacağı için kan deveranı ağırlaşır, bu suretle mukozalar da iyice beslenmemiş olur. Dolayısiyle de uyarmağa karşı daha az mukavemet eder. En ziyade sigara içenler arasında raslanan bu türlü öksürüğü kesmek için, bilhassa akşamları sigarayı azaltmak şarttır. Sigarayı azaltmak zor geliyorsa, akşamları yatmadan önce, yani son sigaranızı da içtikten sonra, bir de sabahları kalkınca, ilk sigaraya başlamadan önce, ağzınıza bir şeker alın, yahut biraz bal yiyin. Bal uyarmalara karşı çok tesirlidir.

AKŞAM ÇOK YEDİNİZSE

Sabah öksürükleri, akşam fazla ve ağır yemekten de olabilir. Karaciğer akşam yenilen yemeklerdeki toksinin hepsini temizliyememiştir. Yorgun düşmüştür. Bu toksinler kana karışır. Bu defa deri guddeleri ve boğaz mukozası bu toksinler yüzünden uyarır, bu uyarma da öksürük yapar. Bu çeşit öksürüklere karşı biraz rejim yapmak lâzımdır. Birkaç gün yağlı, kızartma, baharat, nişastalı şeyler yemeyin, alkol de almayın. Karaciğer ve böbreklerinize fazla vazife yüklememiş olursunuz, böylece onlar da organizmadaki toksinlerin temizlenmesiyle rahat ra hat uğraşabilirler.

SOBANIZ ODANIZI KURUTMASIN

Soba devamlı yanınca, hele evde kalorifer varsa, odalar fazla rutubetsiz kalır. Çok kuru hava ise hem bronş, hem de boğaz mukozasını tahriş eder. Sabaha kadar teneffüs edilen bu kuru havadan sonra, sabahleyin kalkınca gıcık ve öksürük baş gösterebilir. Buna karşı odanızı biraz nemlendirmek doğru olur. Evde kalorifer varsa, radyatörün üzerine ağzı açık bir su kabı koyun, hattâ bu suyun içine bir, iki okaliptüs yaprağı atınız. Bunun çıkaracağı buhar, boğaz mukozasını yumuşatacağı için çok iyidir. Böyle kuru bir odada yattıktan sonra, ertesi sabah jimnastik yapacağım diye pencerenizi açıp ciğerlerinizi soğuk ve rutubetli hava ile dolduruyorsanız, bu soğuk hava da ciğerleri uyartır ve yapacağı öksürük akşama kadar devam edebilir.

BOĞAZINIZI TEMİZ TUTUN

Bahsettiğimiz öksürük birkaç sabah arka arkaya sizi rahat bırakmadı ise, okaliptüs, mentol gibi antiseptik ve nefes yollarını açıcı maddelerin buğusunu boğazınıza çekin. Boğaz mukozasında biriken hafif mikropları temizlemek için çok defa bir tuzlu su (bir bardak suya bir kahve kaşığı tuz karıştırarak) gargarası kâfi gelir. Bundan başka mukozadaki sinirleri uyuşturmak için, içinde karbonik gaz bulunan bazı hazır ilâçlarla gargara yapın Ayrıca bir kesekâğıdı ile ağız ve burnunuzu iyice kapatıp içine birkaç dakika nefes verdikten sonra, bu havayı tekrar teneffüs ederseniz, kendi nefesinizdeki karbonik gazdan faydalanarak mukoza sinirlerinizi uyuşturabilirsiniz. Öksürük fazlaca ise, gitgide ilerliyorsa, işin içine soğuk algınlığı da girmiş demektir ki, bu defa öksürük ilâçlarına başvurmak daha faydalı olur. Bazı kimselerde kronik bronşit vardır. Bilhassa kışın meydana çıkan bu bronşitler de öksürük yapabilir.

ÜZÜNTÜDEN DE OLABİLİR

Asabi mizaçlı ve çabuk heyecanlanan bir insansanız, sabah öksürüklerinizin menşei asabi de olabilir. Gece uykuda sinirler de uyur ve dinlenir. Sabah uyanınca sizi üzen fikirler tekrar faaliyete geçer, böylece sinirler uyartılmış olur Dimağın alt kısmında bulunan öksürtme merkezleri de ikaz edilir. Bronş ve boğazdaki ince kan damarları iyi vazife göremez. Mukoza guddelerinin faaliyeti aksar. Böyle olunca öksürük meydana çıkar. Bu gibi vakalarda sinirleri teskin edici tedavi işe yarar. Bazan sinir ilâcı alarak geçirilen öksürükler bu nevi olanlardır.

Ateş yapmadıkça sabah öksürükleri tehlikeli sayılmaz, ama yine ihmal etmeyiniz.

Şayet ateş de yapıyorsa, bir ciğer iltihabı başlangıcı olabileceği için, vakit geçirmeden hekiminize baş vurmalısınız.

KARACİĞER DE ÖKSÜRÜK SEBEBİ OLABİLİR

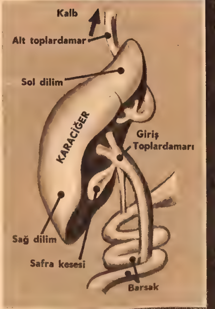

● Çok yorgun bir karaciğer yücuttaki toksinlerin kana karışmasını iyice önliyemez...

● Göğüs ve boğazdaki kan damarlarına yayılan toksinler..

● Buradaki mukozayı uyarmağa başlar.

● Bu arada solunum mukozası uyarıldığı için öksürürsünüz.

TÜRKÇEYİ İYİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Ş. KUTKAN

KARA

(Kara) kelimesinin, bilinen birçok mânalarından başka bir mânası da (soğuk) tur. Kışın en soğuk günlerine (kara kış) denmesinin sebebi budur. Yani (kara kış) soğuk kış demektir.

(Kara yel), hattâ (Karadeniz) deki (kara) sıfatları da bu mânayadır. Eskiler, (Karadeniz) deki (kara) yı (siyah) mânasında söylenmiş zannederek, bu denize (Bahr-i Siyah) demişlerdir. Karadenize bu ismin verilmesinin sebebi, sularının (Akdeniz) sularından daha soğuk olmasındandır. Bu hal, kış ve yaz mevsimlerinde bazı kalıkların muhaceretlerine de sebeb olmaktadır.

Bu kelimenin, bir de Konya'da (sevgilim, güzelim!) anlamında kullanılan (karam!) hitabındaki (sevgili, aziz) mânası vardır. Bu mânayı, çocuklar için sevgiyle söylenen (kara kuzu! kara oğlan) hitabında da bulmak mümkündür. Hattâ, halkın gönlünde yaşıyan halk şairimiz (Karacaoğlan) ın isminde de bu sevginin sıcak mânası vardır.

(Kara), bir de cesur mânasına gelir. Cesur bir adama (gözü kara) derken, (kara) kelimesiyle (cesaret) i kastederiz. (Son derecede hiddetlendi) demek olan (gözü karardı) sözünde de cesaretle ilgili bir mâna vardır.

■

KÜFR

Arapçada (küfr), bir şeyin üstünü örterek kapatmak demektir. İlâhî hakikati kapatmaya, yani inkâr etmeye bu münasebetle (küfr) denmiştir. Yine bu mânadan alınarak, tohumları toprakla örttüğü için çiftçiye de (kâfir) demişlerdir.

Karanlığiyle her şeyi örttüğü için geceye de (kâfir) diyorlar. (Küfr) ün diğer bir mânası da (gece karanlığı) dır. Küfrün bu mânalarından istifade eden Divan şairlerimiz, sevgililerinin saçlarını, kaşlarını, gözlerini bu kelimenin koyu rengiyle tavsif etmişlerdir. Fuzûlî:

Küfr-ü zülfün salalı rahneler îmânımıza,
Kâfir ağlar bizim ahvâl-i perîşânımıza.

der. Nedim, daha şakrak bir dille öter:

Zülf kâfir, hâl kâfir, çeşm kâfir... el'amân!
Serbeser ıklîm-i hüsnün kâfiristan oldu hep.

■

MANİFATURA

Fransızca (manufacture) ün bozulmuş şeklidir. (Manufacture), esas itibariyle el işi olarak, fakat sonradan makine ile fabrikalarda yapılan mamulât, mensucat ve giyim eşyasıdır.

■

PORTAKAL

Bu meyvanın asıl çıktığı yerin, yani Portekiz'in ismi olan (Portugal) den bozmadır. Memleketimize ilk defa oradan geldiği için bu ismi almıştır.

■

MANDALİNA

Çin vezirlerine verilen (mandarin) unvanından bozmadır. Çinden gelme bir meyva olduğu için böyle adlandırılmıştır.

KÜÇÜK

Eski ramazanların ünlü kantocusu Küçük Verjin şimdi 83 yaşında. Heyecanlarını, üzüntülerini bir kâse mahallebi, yarım

RÖPORTAJ: ORHAN ÖZMEZ

SAHNENİN altında, bir keman, bir boru, bir trombon, bir klârinet, bir davuldan kurulu orkestra, kıvrak bir polka çalıyor, kırmızı kadife perde ağır ağır açılıyordu. Yeşil kadifeden bir kanto fistanı giymiş, ayaklarında aynı renkten botlar bulunan, yarı çıplak esmer güzeli bir kız kulisten şanoya girdi. Orkestranın yeni melodisine ayak uydurarak sahnede şöyle bir gezindi, sonra kıvrak, şen bir kantoya başladı:

Yanağında var beni,
Ağzı da şeker rengi.
Bu dünyanın içinde,
Yoktur yârimin dengi

Orkestra, ara melodiyi çalarken, yan localardan sahneye atılan çiçekleri, esmer güzeli kız toplıyarak ön sırada oturan kıranta beylere uzattı:

Çok sulanma cici beyim
Orama dokunma
Burama dokunma
Yok bırakmam minimini beyim...

Kantonun sonuna, salonda oturanlar el çırparak katıldılar. Yeşil kadife elbiseli kantocu, kulise girerken, el çırpmalar alkış oldu, «Küçük Verjin bizi ihya ettin... Bülbülü okumıyacak mısın?...» sesleri, kubbeli salonda yankılar yaptı durdu.

Esmer güzeli kız perde perde ayrılmış kulise girince, kanto fistanının üstüne dallı basmadan bir sabahlık geçirdi. Hasır bir iskemlede oturan, cepkenli, poturlu bir gence: «Niko, yine heyecanlan-

Küçük Verjin'in yeni oyunu

Verjin Hanım Yaş 83, dedi. Sanatçı çocuklarımla, torunlarımla yaşıyorum. Oğlum Niko, kızım Amelya kantoya, düetoya çıkıyorlardı. Küçük oğlum Andre keman çalar. Amelya'nın çocukları Âdile ile Selim de tiyatro sanatçısı oldular. Andre'nin eşi ise piyanist. Fotoğrafta, Verjin, Niko ile pişpirik oynarken görülüyor...

Amelya, Âdile ve Ahmet

Küçük Verjin'in kızı Amelya büyük sanatçı Naşit'in karısıydı. Yandaki fotoğrafta, Amelya, Naşit'in kızı Âdile Özcan ve torunu Ahmet görülüyor. Âdile, başarılı bir sanatçıdır.

Bir çeşit öksürük vardır ki, insana bilhassa sabahları yataktan kalkınca musallat olur. Bu davetsiz misafir çok defa dakikalarca yakanızı bırakmaz. Akşama kadar bir daha yoklamayınca, artık geçti zannedersiniz, ama ertesi sabah tekrar gelir. Size sıkıntılı anlar geçirttiği kadar etrafınızdakileri de rahatsız eder. Üşütme veya sair bir hastalığınız olmadığı halde, peşinizi bırakmıyan bu öksürüğün sebebi çeşitli olabilir. İşte bugünkü yazımızda sizlere bu türlü öksürüklerden bahsetmek istiyoruz.

Sabah Öksürüğü

SABAHLARI kalkınca öksürükten şikâyet ediyorsanız, ilk yapacağınız iş, gece fazla sigara içmemeğe çalışmaktır. Sigara yüzünden gelen bu öksürük, kesik kesik, kuru gıcıklarla kendini gösterir. Bu hususiyeti ile de hemen belli olur. Sigara dumanı boğaz ve bronş mukozasını uyartır. Bu uyartma nikotinin tesiriyle daha da artar. Nikotin aynı zamanda ince kan damarlarını da daraltacağı için kan deveranı ağırlaşır, bu suretle mukozalar da iyice beslenmemiş olur. Dolayısiyle de uyarmağa karşı daha az mukavemet eder. En ziyade sigara içenler arasında raslanan bu türlü öksürüğü kesmek için, bilhassa akşamları sigarayı azaltmak şarttır. Sigarayı azaltmak zor geliyorsa, akşamları yatmadan önce, yani son sigaranızı da içtikten sonra, bir de sabahları kalkınca, ilk sigaraya başlamadan önce, ağzınıza bir şeker alın, yahut biraz bal yiyin. Bal uyarmalara karşı çok tesirlidir.

AKŞAM ÇOK YEDİNİZSE

Sabah öksürükleri, akşam fazla ve ağır yemekten de olabilir. Karaciğer akşam yenilen yemeklerdeki toksinin hepsini temizliyememiştir. Yorgun düşmüştür. Bu toksinler kana karışır. Bu defa deri guddeleri ve boğaz mukozası bu toksinler yüzünden uyarır, bu uyarma da öksürük yapar. Bu çeşit öksürüklere karşı biraz rejim yapmak lâzımdır. Birkaç gün yağlı, kızartma, baharat, nişastalı şeyler yemeyin, alkol de almayın. Karaciğer ve böbreklerinize fazla vazife yüklememiş olursunuz, böylece onlar da organizmadaki toksinlerin temizlenmesiyle rahat rahat uğraşabilirler.

SOBANIZ ODANIZI KURUTMASIN

Soba devamlı yanınca, hele evde kalorifer varsa, odalar fazla rutubetsiz kalır. Çok kuru hava ise hem bronş, hem de boğaz mukozasını tahriş eder. Sabaha kadar teneffüs edilen bu kuru havadan sonra, sabahleyin kalkınca gıcık ve öksürük baş gösterebilir. Buna karşı odanızı biraz nemlendirmek doğru olur. Evde kalorifer varsa, radyatörün üzerine ağzı açık bir su kabı koyun, hattâ bu suyun içine bir, iki okaliptüs yaprağı atınız. Bunun çıkaracağı buhar, boğaz mukozasını yumuşatacağı için çok iyidir. Böyle kuru bir odada yattıktan sonra, ertesi sabah jimnastik yapacağım diye pencerenizi açıp ciğerlerinizi soğuk ve rutubetli hava ile dolduruyorsanız, bu soğuk hava da ciğerleri uyartır ve yapacağı öksürük akşama kadar devam edebilir.

BOĞAZINIZI TEMİZ TUTUN

Bahsettiğimiz öksürük birkaç sabah arka arkaya sizi rahat bırakmadı ise, okaliptüs, mentol gibi antiseptik ve nefes yollarını açıcı maddelerin buğusunu boğazınıza çekin. Boğaz mukozasında biriken hafif mikropları temizlemek için çok defa bir tuzlu su (bir bardak suya bir kahve kaşığı tuz karıştırarak) gargarası kâfi gelir. Bundan başka mukozadaki sinirler uyuşturmak için, içinde karbonik gaz bulunan bazı hazır ilâçlarla gargara yapın Ayrıca bir kesekâğıdı ile ağız ve burnunuzu iyice kapatıp içine birkaç dakika nefes verdikten sonra, bu havayı tekrar teneffüs ederseniz, kendi nefesinizdeki karbonik gazdan faydalanarak mukoza sinirlerinizi uyuşturabilirsiniz. Öksürük fazlaca ise, gitgide ilerliyorsa, işin içine soğuk algınlığı da girmiş demektir ki, bu defa öksürük ilâçlarına başvurmak daha faydalı olur. Bazı kimselerde kronik bronşit vardır. Bilhassa kışın meydana çıkan bu bronşitler de öksürük yapabilir.

ÜZÜNTÜDEN DE OLABİLİR

Asabi mizaçlı ve çabuk heyecanlanan bir insansanız, sabah öksürüklerinizin menşei asabi de olabilir. Gece uykuda sinirler de uyur ve dinlenir. Sabah uyanınca sizi üzen fikirler tekrar faaliyete geçer, böylece sinirler uyartılmış olur. Dimağın alt kısmında bulunan öksürtme merkezleri de ikaz edilir. Bronş ve boğazdaki ince kan damarları iyi vazife görmez. Mukoza guddelerinin faaliyeti aksar. Böyle olunca öksürük meydana çıkar. Bu gibi vakalarda sinirleri teskin edici tedavi işe yarar. Bazan sinir ilâcı alarak geçirilen öksürükler bu nevi olanlardır.

Ateş yapmadıkça sabah öksürükleri tehlikeli sayılmaz, ama yine ihmal etmeyiniz.

Şayet ateş de yapıyorsa, bir ciğer iltihabı başlangıcı olabileceği için, vakit geçirmeden hekiminize baş vurmalısınız.

TÜRKÇEYİ İYİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Ş. KUTKAN

KARA

(Kara) kelimesinin, bilinen birçok mânalarından başka bir mânası da (soğuk) tur. Kışın en soğuk günlerine (kara kış) denmesinin sebebi budur. Yani (kara kış) soğuk kış demektir.

(Kara yel), hattâ (Karadeniz) deki (kara) sıfatları da bu mânayadır. Eskiler, (Karadeniz) deki (kara) yı (siyah) mânasında söylenmiş zannederek, bu denize (Bahr-i Siyah) demişlerdir. Karadenize bu ismin verilmesinin sebebi, sularının (Akdeniz) sularından daha soğuk olmasındandır. Bu hal, kış ve yaz mevsimlerinde bazı kalkışların muhaceretlerine de sebeb olmaktadır.

Bu kelimenin, bir de Konya'da (sevgilim, güzelim!) anlamında kullanılan (karam!) hitabındaki (sevgili, aziz) mânası vardır. Bu mânayı, çocuklar için sevgiyle söylenen (kara kuzu! kara oğlan) hitabında da bulmak mümkündür. Hattâ, halkın gönlünde yaşıyan halk şairimiz (Karacaoğlan) ın isminde de bu sevginin sıcak mânası vardır.

(Kara), bir de cesur mânasına gelir. Cesur bir adama (gözü kara) derken, (kara) kelimesiyle (cesaret) i kastederiz. (Son derecede hiddetlendi) demek olan (gözü karardı) sözünde de cesaretle ilgili bir mâna vardır.

■

KÜFR

Arapçada (küfr), bir şeyin üstünü örterek kapatmak demektir. İlâhî hakikati kapatmaya, yani inkâr etmeye bu münasebetle (küfr) denmiştir. Yine bu mânadan alınarak, tohumları toprakla örttüğü için çiftçiye de (kâfir) demişlerdir.

Karanlığıyle her şeyi örttüğü için geceye de (kâfir) diyorlar. (Küfr) ün diğer bir mânası da (gece karanlığı) dır. Küfrün bu mânalarından istifade eden Divan şairlerimiz, sevgililerinin saçlarını, kaşlarını, gözlerini bu kelimenin koyu rengiyle tavsif etmişlerdir. Fuzûlî:

Küfr-ü zülfün salalı rahneler îmânımıza,
Kâfir ağlar bizim ahvâl-i perîşânımıza.

der. Nedim, daha şakrak bir dille öter:

Zülf kâfir, hâl kâfir, çeşm kâfir... el'amân!
Serbeser ıklîm-i hüsnün kâfiristan oldu hep.

■

MANİFATURA

Fransızca (manufacture) ün bozulmuş şeklidir. (Manufacture), esas itibariyle el işi olarak, fakat sonradan makine ile fabrikalarda yapılan mamulât, mensucat ve giyim eşyasıdır.

■

PORTAKAL

Bu meyvanın asıl çıktığı yerin, yani Portekiz'in ismi olan (Portugal) den bozmadır. Memleketimize ilk defa oradan geldiği için bu ismi almıştır.

■

MANDALİNA

Çin vezirlerine verilen (mandarin) unvanından bozmadır. Çinden gelme bir meyva olduğu için böyle adlandırılmıştır.

IN SIRLARINI AÇIKLIYOR

VERJİN

kilo baklava ile gideren Verjin Hanım, Direklerarası âlemlerinin son günlerine yetişmiş çocukları ile bir arada yaşıyor...

FOTOĞRAFLAR: EROL DERNEK

dım, mahallebimi getir!...» dedi. Gencin, eline tutuşturduğu bir kâse dolusu mahallebiyi kaşıkladı. Sonra kulisle sahneyi ayıran perdeye doğru yürüdü. Tahta bir masanın üzerindeki makası aldı, mavi saten perdede bir delik açtı. Bu deliğe gözünü uydurarak salonu gözetlemeğe başladı. Gözü orkestranın kemancısındaydı. Yakışıklı kemancı, arada bir, alt localardan birinde oturan feraceli bir kadınla göz göze geliyor, gülümsüyordu.

Küçük Verjin, kâsenin dibindeki mahallebiyi de kaşıkladı:

— Eski günleri, 50 - 60 yıl öncesini hatırladıkça heyecanlanıyorum, dedi. Heyecanımı da, eski bir alışkanlıkla, tatlı yiyerek gideriyorum.

Küçük oda bir perde ile ikiye bölünmüştü. Duvarlar, kanto fistanlı kadın fotoğrafları ile donatılmıştı. Karyolanın üzerine yatak denkleri sıralanmıştı. Ortadaki bakır mangalın içindeki kömürler küllenmeğe yüz tutmuştu. Ufak - tefek, beyaz saçlı, buruşuk yüzlü, yaşlı kadın kadife fistanlı bir fotoğrafı gösterdi:

— Bir o günlerin Küçük Verjin'ine bakın, bir de bugünün, dedi. Şano, ben kantomu bitirince, çiçek tarlasına dönerdi. Kocam Yorgi Efendi, orkestrada keman çalardı. Devrin en yakışıklı, en usta müzisyeniydi. Onu kıskanırdım. Yorgi'ye atılan bir çiçek, kırpılan bir göz beni deli ederdi. Bu yüzden kulis perdesini keser, kocamın hareketlerini gözlerdim. Tiyatronun sahibi perdeyi değiştirmekten, ben de kesmekten bıkmadım... Gözetleme huyum 6 - 7 yaşındayken başlamıştı. Evimiz Galata'daydı. Rum mektebine giderdim. Mektep dönüşlerinde, eve uğramaz, gece yarılarına kadar balozların önünde dolaşırdım. O zamanlar Galata, balozlar, barlar, gazinolar semtiydi. Müşteri geldikçe, açılan baloz kapılarından şanoyu seyreder, kantoları ezberlerdim...

Siyah entarisinin cebinden bir İkinci sigarası çıkardı. Mangalda yaktığı sigaradan bir nefes çekti:

— Bir gün okuldan eve geliyordum. Komşularımızdan biri «Verjin» diye beni çağırdı. Gittim, elime bir paket tutuşturdu. «Şunu» dedi «iki sokak ötede, aşı boyalı evde oturan Peruz Hanıma götürür müsün?...» Peruz Hanımı, balozlardan tanıyordum. Güzel kantolar okurdu. Kapıyı, Peruz Hanım açtı. Çok heyecanlıydım. Peruz: «Ne o küçük» diye sordu «niye heyecanlısın böyle?...». «Hiç» dedim. «Gel içeride, bir mahallebi ye, heyecanın yatışır. Tatlı, heyecanın panzehiridir». Bana tatlı getirmek için, mutfağa gittiği zaman, onun meşhur ettiği kantolardan birini söylemeğe başladım. Duymuş. «Sesin güzel. Bu kantoyu nerede öğrendin?» dedi. Anlattım. Hoşuna gitti. «İstersen seni kantocu yapayım» dedi. Birkaç kanto öğretti. Sonra elimden tutup sahneye çıkardı.

Karyolanın ayak ucundaki tel dolaptan bir kâse mahallebi çıkardı:

— Heyecanımı yenemedim, dedi. Eski hâtıraları tazelemek heyecan veriyor bana. Şöyle bir baklava olsa, heyecanım yatışır ya!... Kocam Yorgi öldüğü gün, yarım kilo tulumba tatlısı yedikten sonra kendime gelebilmiştim.

Önündeki mahallebiden bir kaşık aldı:

— Uzun yaşamamın sırrını gamsızlığıma yoruyorum, dedi. Üzüntülerimi, bir kâse mahallebi ile, tatlıya bağlarım. Her gün bir bardak bira içerim. Sigara da iyi bir dosttur. Onunla 11 yaşında dost oldum. Önce gizli gizli bir - iki nefes çekerdim. 20 yaşından beri günde iki paketten aşağıya inmedi.

Boş mahallebi kâsesini masaya koydu. Duvarda asılı duran fesli, palabıyıklı bir fotoğrafı indirdi:

— Damadım Naşit, Arnavut rolünde, dedi. Çok severdim onu... Kızım Amelya'yı ilk istediği gün kanım ısınmamıştı Naşit Beye... İhtiyar, demiştim. Evli, demiştim. Amelya onu delicesine seviyordu. Naşit de karısını boşadı, Amelya ile evlendi. Sonra, hem damadım, hem patronum oldu. Tam 25 yıl, oyunlarda beni Eyüp Sabri'nin karısı olarak sahneye çıkardı, intikamını böylece aldı. Çok sevdiğim «Bülbül» kantosunu bir gün bile okumama izin vermedi.

Ayağa kalktı. Eteklerini açarak küçük odanın ortasında gezindi. İnce sesiyle bir kanto okumağa başladı:

Ah şu dağlar zümrüt misal
Bülbülde yoktur asla mecal
Hazin hazin her dem ağlar
Bülbül niyaz eyler her an.

Gel ağlama ey biçare
Başa geldi ah ne çare
Dilber bülbül âlem senin
Her hâline olur hayran

Yetmiş yılın ötesi Verjin hanım, 70 yıl önce çektirdiği fotoğrafa iç çekerek baktı: «Hey gidi günler hey!...» diye söze başladı. «Güzelliğim, şarkılarım dillere destandı. Kanto fistaniyle şanoya çıkınca, koca tiyatro alkıştan yıkılacak gibi olurdu. Bektaşi dedesinin bir fıkrası vardır, bilirsiniz. Hani Bektaşi'nin evinin yanında güzel bir kız otururmuş. Bektaşi, kızı her görüşte, Ulu Tanrıya yakarır, bu fidan gibi taze, bu çiçek gibi güzel kızın canına bir gün nasıl kıyacaksın? dermiş. Günün birinde Bektaşi uzun bir yolculuğa çıkmış, 60 yıl sonra mahallesine dönmüş. Komşularına güzel kızı sormuş. Ona bir kocakarı göstermişler. Bektaşi önce inanmamış. Sonra ellerini aşmış, Ulu Tanrım sen işini biliyorsun, demiş, bir fidanı kütük yapıyor, sonra yakıyorsun».

1961 YILINDA DA *daha en* FAZLA....

90

APARTMAN DAİRESİ

Daima olduğu gibi bu sene de Türkiye İŞ Bankası, tasarruf sahiplerine en fazla Apartman Dairesi veren bankadır. Apartmanların her dairesinde 1 salon, 2 yatak odası, 1 yemek holü, banyo ve mutfak vardır. Talihliler diledikleri takdirde, Apartman Dairesi yerine 40.000 liralık para ikramiyesi alabilirler

ayrıca

5.400.000

LİRA TUTARINDA ÇEŞİTLİ VE ZENGİN PARA İKRAMİYELERİ

cem'an

9 MİLYON

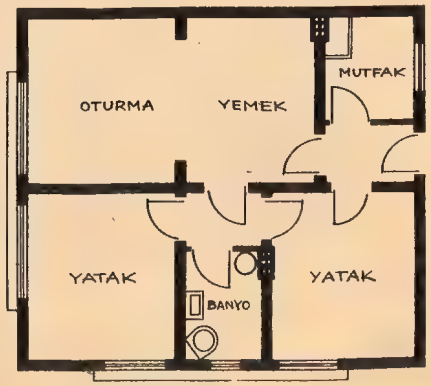

TÜRKİYE İŞ BANKASI

paranızın... istikbalinizin emniyeti

İş Bankasındaki vadesiz her 200, vadeli her 100 liranız için ayrı bir kur'a numarası alırsınız. Kur'a numaralarınızı keşidelerden 15 gün evvel hesabınızın bulunduğu Şubeden öğrenebilirsiniz.

FAAL d - 691

DEHŞET PERDESİ

YAZAN: DENNIS WHEATLEY
ÇEVİREN: ADNAN ERİM

18

NICHOLAS kendini topladı. Yere yığılmış vaziyette Horovska'nın altında çabalıyan Kmoch'a iki tekme yapıştırdı. Fedora ayağa kalktı:

— Vur bir tane daha!...

Nicholas bir tekme de haydudun midesine kondurdu. Yere fırlayan tabancasını aldı. Sonra arabanın yan kapısına atıldı. Dışardan silâh sesleri geliyordu. Kaldırımın üzerindeki adamı göremedi. Karşı tarafa baktı. Adam bir dükkânın kepenginin kenarına sığınmış, ona gelmesini işaret ediyordu.

Nicholas kapıyı zorlarken gözü şoför mahalline ilişti. Şoförle, yanındaki polis çarpışma anında feci şekilde ezilmişlerdi. Her tarafları kan içinde, can çekişiyorlardı. Nicholas kapıyı zorlamakta devam etti. Bir türlü açılmıyordu. Çarpılmıştı. Bıraktı. Pencerenin camını bir tekmede tuzla buz etti. Dışarı fırladı. Fedora'yı da kollarından tutup aşağı aldı. Kmoch'un silâhı cebindeydi.

Sağdan, soldan silâhlar patlıyor, başının üstünde kurşunlar vızıldıyordu.

Karşıki dükkânın kapısından o adam hâlâ elini sallıyordu. Fedora'nın kolundan yakaladı. Oraya doğru bir nefeste koştular. Adam sağa, sola bakındı.

— Arkamdan gelin!... diye bağırdı.

Koşmıya başladı. Peşine takıldılar. Horovska güçlükle koşuyordu. Nicholas onu sürüklemiye çalışıyordu.

Nefes nefese, durmadan koştular. Sağa saptılar, sola saptılar. Karanlık sokaklarda izlerini kaybettirmiye çalıştılar. Arkalarından ayak sesleri geliyordu. Silâhlar patlıyordu. Bağırışmalar oluyordu. Onlar arkalarına bakmadan koşuyorlardı.

Öndeki adamı güçlükle takibediyorlardı. Kaybedecek olurlarsa hapı yuttukların resmiydi!

Ama, bu adam kimdi? Onları nereden tanıyor, nereye götürüyordu?...

Hiçbir şey düşünmeden koşuyorlardı. Heyecan içindeydiler. Arkalarındaki ayak sesleri ha yetişti, ha yetişecek! Vızlayan kurşunlar değdi, değecek!...

Fedora tıkanıyordu. Nicholas'ın kolunda düşerek, kalkarak, sürüklenerek koşuyordu...

Bir köşeyi döndüler. Sokak lâmbalarından bir kaç tanesi sönüktü. Karanlık noktalardan istifade ederek kaldırımın dibinden son gayretle koştular. Öndeki adamı hayal meyal seçiyorlardı. Tekrar bir sokağa saptılar. Köşebaşında bir tiyatro vardı. Kapısının iki tarafındaki reklâmlar ışıl ışıl parlıyordu. Fedora bitkin bir halde mırıldandı:

— Artık koşamıyacağım... Arkamdaki kamçı yaraları sızlıyor.

Nicholas da işkenceden bitkin vaziyetteydi. Fakat bu aydınlık caddede durmak, kazığa çakılmayı kabul etmek demekti.

Öbür sokakta silâh sesleri devam ediyordu. Her taraf birbirine girmişti. Kim kime ateş ediyordu bilinmez! Her halde silâhların namlusu havaya dönük olmalıydı!

Nicholas'la Fedora, son gayretle koşmıya uğraşırlarken birdenbire karşılarına iki polis çıkıverdi. Bunlar oradan tesadüfen geçen memurlardı. Bir kadınla erkeğin koştuğunu görünce — silâh seslerini de duyuyorlardı — ikisinin de önünü kesivermişlerdi! Nicholas ümitsizce elini cebine attı. Kmoch'tan aldığı tabancayı çıkardı. Tam o sırada sağdan, soldan, iki kaldırımdan, iki silâh birden patladı! Polislerden biri derhal yere kapandı. Öteki irkilerek omuzunu tuttu. Ceketinin üzeri kıpkırmızı kesildi. Fakat yere düşmedi. Elini omuzundan çekip silâhını çıkardı. Nicholas'ın elinde tabancası hazırdı. Fakat o dakikaya kadar ömründe silâh kullanmış adam değildi. Hele bir insan vurmak! Katiyen yapamıyacağı bir şeydi. Buna rağmen tabancasının namlusunu polise döndürmüş vaziyetteydi. Polis sendeliyordu. Çektiği silâhla Nicholas'ı nişanlamıya çalıştı. Nicholas, tabanca elinde, adamın karşısında donmuştu! Hiçbir hareket yapamıyordu! O anda Horovska'nın sesi kulaklarında çınladı:

— Ne duruyorsun! Ateş etsene!...

Kendini toparladı. Namluyu polisin vücudundan ayırmadan tetiğe dokundu.

— Yürü!...

Horovska kolundan çekiyordu:

— Çabuk yürü! Geliyorlar!

Yürüdü.

— Koşalım! Yetişecekler!

Ayak sesleri öbür sokakta idi. Fakat pek yakındı. Köşeyi dönmek üzereydi!

Koştular. Öndeki adam kaybolmuştu. Fedora bir aralık adamın küçük bir aşçı dükkânına girdiğini görür gibi olmuştu.

— Tiyatroya girelim!... diye bağırdı.

O tarafa doğru sürüklendiler.

— Koşmıyalım Nicholas. Yürüyelim. Koşarken görürlerse yine üzerimize atılırlar!

Yavaşladılar. Tiyatronun ismi Moulin Rouge idi. O sırada kaldırımda yürüyen birkaç kişinin arasına karıştılar. Kapıdan girdiler. İçerde onları güler yüzlü bir adam karşıladı. Yol gösterdi. Uzun bir koridoru geçtiler. Salonun kapısına geldiler. Burası hem lokanta, hem dans salonu, hem tiyatro idi. Ortada küçük bir pist vardı. Yanlarda masalar, arka tarafta localar sıralanmıştı. Sahne, ön tarafta duvarın kenarına sıkıştırılmıştı. Piyes temsil ediliyordu. Sahnenin ortasında sekiz, on tane genç kız, köylü kıyafetleriyle hora tepiyorlardı.

Fedora, Nicholas'ın kulağına fısıldadı:

— Locaya girelim.

Beyaz ceketli bir garson yanlarına yaklaştı. Horovska locaları işaret etti. Garson birini açtı. Girdiler.

Masanın üzerinde bir şampanya şişesi duruyordu. Horovska, Nicholas'a:

— Şimdilik kurtulduk. Ortalık yatışıncaya kadar burada kalırız. Bu şampanyayı içmemiz lâzım. Locaya girince içki mecburidir... diye fısıldadı.

— Benim yanımda para yok!

— Bende var. Merak etme!

İskemlelere oturdular. Horovska, başından beresini çıkardı. Parmaklarını saçlarının arasında gezdirdi. Birkaç parça kâğıt paranın ucu göründü.

— Bunlar Çek parası. Londra'dan beri saçlarımın arasında saklıyorum...

Nicholas şampanyayı kadehlere doldurdu. Sahnede halk dansı devam ediyordu. Horovska, kadehlerden birini aldı. Mırıldandı:

— Kurtulmamızın şerefine...

Nicholas da öbür kadehi aldı. O sırada beyaz hasır şapkalı bir kadın locanın kenarına yaklaştı. Acayip bir giyinişi vardı. Tiyatro artistlerinden olmalıydı. Horovska'ya eğildi:

— Dışarda polisler bir kadınla bir erkek arıyorlar. Sizin yeni gelişinizi gördüm. Dikkatli olun. Garson belki gevezelik eder. Birkaç kuruş bahşişi esirgemeyin...

Nicholas kadının yüzüne dikkatle baktı. Ne yavan ağızlı, ayyaş bakışlı bir yüzdü bu!

Horovska, başını sallayıp teşekkür etti. Kadın tekrarladı:

— Dikkatli olun! Polisler her an buraya girebilirler!

Nicholas'ın içine şiddetli bir sıkıntı bastı. Yine mi canilerin eline düşeceklerdi?!

Fedora'nın yüzü sapsarı kesilmişti. Saçının arasından çıkardığı kâğıt paralardan bir tanesini kadının eline sıkıştırdı:

— Biz locamızdan ayrılamıyacağız. Lûtfen garsona şunu siz verir misiniz? Şey... hasır şapkanızı da birkaç dakika bana verseniz... *(Devamı gelecek sayıda)*

1961'İN GÜZEL ÇOCUKLARI

Nezih Kışlalıoğlu - İzmir

Tony Maina - İstanbul

Beril Toker - İstanbul

Fahrettin Tiritoğlu - Ankara

İsmail Arslanoğlu - İstanbul

Müjde Yenigün - İstanbul

Pınar Tezeller - İstanbul

Emel Kaşmer - İstanbul

Sadettin Kurşunlugil - İstanbul

Zerhan Yüksel - İstanbul

Emin Sivri - İstanbul

Kıymetli ses sanatkârı

AHMET SEZGİN'in

En son okuduğu

A X 2705 BÜK DİBİNDE YATARIM
GELE GELE GELDİM

A X 2729 DERE BOYU
KAR YAĞAR BEYAZ OLUR

A X 2736 ÇAYA VARDIM ÇAY SUSUZ
KALDIR KOLLARINI YAVRUM

A-278

SAHİBİNİN SESİ
Plâklarında arayınız

HIS MASTER'S VOICE

Nuh'un
ANKARA MAKARNASI
herkesin tercih ettiği makarnadır.

Reklam Moran A - 226

HÂFIZ SADETTİN — Değerli besteci, aynı zamanda ilâhi, mevlût okurdu. Fotoğrafta S. Kaynak, Hâfız Kemal'le birlikte görülüyor.

HANENDE SADETTİN
Ney gibi titrek, tatl

Türk musikisinin meşhur bestekârları,

SADETTİN KA

Geçenlerde değerli bestekâr Sadettin Ka plâklarda, "Çile bülbülüm„lü, "Mehtap„lı, " yacak... Hâtırası, bestelerinin her okunuşur

KARALAR giyinmiş iki kadın, ıslak, taze toprağın üzerine birer demet kış çiçeği bıraktılar. Beyaz mermer taşa kazılmış yazıya, bir cümle boyu göz attılar: «Sultanselim Camii Şerifi Başimamı ve Sultanahmet Camii Şerifi ikinci imamı ve hatibi meşhur bestekâr Hacı Hâfız Sadettin Kaynak'ın ruhuna fâtiha. 1895 - 1961». Ellerini göğe doğru açtılar, bir Fâtiha süresi, öyle kaldılar. Gözlerinden birer damla yaş, kış çiçeklerinin üzerine düştü. Sonra dualar, tarihler, ağıtlar yazılı taşların, koyu yeşil selvilerin arasından geçtiler. Demir parmaklıklı bir kapıdan, kırmızılı, sarılı, mavili elbiseler giymiş insanların dolaştığı, asfalt yola çıktılar. Siyah elbiseli kadınlardan esmer olanı:

— Hâtıralarımdan birkaç sayfayı daha kara toprağa gömdüm Gülfiye, dedi. En hayat dolu hâtıralarımın arasında Sadettin Kaynak'ın adı da geçer.

Öteki, göz yaşlarını, oyalı siyah yemenisinin uciyle kuruladı:

— O da öyle söylerdi Safiye Hanım, dedi. Sizin için «Safiye Aylâ hâtıralarımın en renkli bir sayfasıdır» derdi.

Yoldan geçen bir otomobili durdurdular, bindiler.

Safiye Aylâ:

— En güzel hâtıramın son şahidiydi o, diye sözüne devam etti. Atatürk, Cevat Abbas, Nubar Tekyay, Aleko Bacanos gibi, o da artık şahitlik edemiyecek. Bir gün Atatürk, Florya Deniz Köşküne çağırmıştı beni... Sadettin Kaynak da çağrılanlar arasındaydı. Şarkı sırası bana gelince Atatürk «duyulmadık bir şarkı oku Safiye» dedi. Sadettin Kaynak'tan yeni bir şarkı geçmiştim: «Yanık Ömer»... Onu okudum. Atatürk şarkının melodisini çok beğendi. «Bu şarkının bestecisi kim?» diye sordu. Sadettin Beyi gösterdim. Ona «Sizden böyle şarkılar bekliyorum. Çok güzel... Yeni Türk müziği böyle doğacak» dedi. Sonra bana döndü, hâtıralarımın en güzel cümlelerinden birini söyledi: «Bu şarkıyı dünyanın her köşesinde beğendirebilirsin. Her gelişinde bana bu şarkıyı oku e mi!...»

Sustu. Gülfiye ile göz göze geldi. Sonra geriye, biraz önce çıktıkları yere baktı. Yeşil örtü üzerine gelişigüzel sıralanmış beyaz noktalar ufuk çizgisiyle kesişiyordu...

«Yanık Ömer» in bestecisi Sadettin Kaynak 1895 te İstanbulun Taşkasap semtinde doğdu. Babası Fatih Camii müderrislerinden Ali Alâeddin Efendidir. Darülfünun İlâhiyat Şubesini bitirdi. Müziği seviyordu. Hâfız Melek Efendiden aldığı dersler, onu müziğe daha çok bağladı. Sonra Kasımpaşa Küçük Piyale Camii İmamı Hâfız Cemal Efendiden, duraklar, ilâhiler, fasıllar meşketti. Öğren-

RÖPORTAJ: ORHAN TAHSİN

zel sesini son yıllarda kaybetmişti. Sadettin Kaynak'ın sesinin parlak olduğu günlerde verdiği bir konserde çekilmiş fotoğrafı...

DOSTLAR SAĞ OLSUN — Son günlerini, Koşuyolu'ndaki bir evde geçirdi. Ama sevenler yine arıyordu. Onlarla dertleşiyor, konuşuyor, hâtıralarını tazeliyor, «sağ olun» diyordu. Sadettin Kaynak öldü, dostlar sağ olsun...

ıları ve okuyucuları

YNAK

k'ı kaybettik. O, eski eş„li şarkılariyle yaşı- yeniden canlanacak...

diği ilk eser, Tab'î Mustafa Efendinin «Çıkmaz derun-i dilden efendim mehabetin» diye başlıyan beyatî semaisidir. Sultanselim Camii Başimamlığına tâyin edilince, meşklere son verdi. Kendi kendine nota öğrenmeğe çalıştı. Önce bildiği eserlerin notasını ezberliyor, bunu yeni şarkılara uyguluyor, sonra beste yapıyordu. Ney gibi titrek, tatlı, güzel bir sesi vardı. 1926 da Hâfız Kemal ile birlikte okuduğu «Akşam oldu yine de bastı kareler» şarkısının plâğı, satış rekoru kırdı. O plâktan kazandığı para ile Fatih'te bir apartman satın aldı. O yıl Berlin'e gitti. Orada Batı Müziğinin tekniğini öğrendi. Sonra güney illerimizin halk müziğini, Arap müziğini inceledi. Böylece, hem Batı, hem Doğu ezgilerini kaynaştırdı. İkinci Avrupa gezisi sırasında, Paris'te bir konser verdi. Dönüşte film çalışmalarına başladı. Mısır'dan getirtilen 85 filmin müziğini yaptı. 1930 yılında Atatürk, Sadettin Kaynak'a bir Kuran verdi. Kurandaki savaşla ilgili âyetleri Türkçeye çevirmesini istedi. Kısa bir süre sonra, âyetlerin Türkçesini Atatürk'e sundu. Atatürk bunları okuyunca: «Bunları yarın köşkte yapacağım ordu komutanları toplantısında okuyacaksın» dedi. 1948 de Hicaz'a gitti, hacı oldu. 1953 te Sultanahmet Camiine ikinci imam tâyin edildi. 1951 de bir filmi müziklendirirken, felç geldi. 1961 yılının 4 şubat günü, arkasında 18 yıl kendisine bir çocuk gibi bakan Gülfiye adlı bir kadın, 3 çocuk, bir eş, iki elbise, bir pardesü, bir bavul, bir radyo, bir buz dolabı, yüzlerce beste, yüzlerce plâk ve bir vasiyetname bırakarak öldü. 16 aralık 1958 tarihini taşıyan vasiyetnamesi şöyle başlıyordu:

«Elhamdülillâh 1948 tarihinde Hicaz'a gittim. Tamam 10 sene oldu. Mekke-i Mükerremeye babussafadan girildiği zaman, Kâbeyi gören kimse Allahtan ne dilerse olurmuş. Ben de dilediğimi diledim. Hacerülesvedi gördük ve ziyaret ettik. Zemzem suyunu kana kana içtik. Delilimizin evi Safa ile Merve arasındaydı. Burada, Asitanei deri Peygamberi zişanı öperek, Haremi Saadete dahil olduk. Sonra, Peygamberin kabrine vardık. Hazreti Peygamberin ayak ucunda Hazreti Ebu Bekir yatıyordu...»

Vasiyetini şöyle bitiriyordu:

«Peygamber 63 sene yaşadı. Ben de 63 yaşındayım. Allahtan diliyorum ki bu sene öleyim. Tamam 6 yıl oldu felç geleli. Bu senenin sonunda 6 sene dolacak. Bu evde benim bir pardesüm, iki kat elbisem, bir bavulum, bir radyom, bir buz dolabım var. Bunları Gülfiye'ye bırakıyorum. Benim evimde birikmiş param yoktur. Emri Hak vâkı olduğu zaman, Sıraservilerdeki apartmanımın 1, 3, 9 numaralı dairelerinden kiralar alınıp cenazemin teçhiz ve tekfinine sarfedilsin. Cenaze namazım Nuruosmaniye Camii Şerifinde kılınsın. Merkezefendide kabrim hazırdır. Kabir taşımı Gülfiye yaptırır. Yazılacak şey şudur: «Sultanselim Camii Şerifi Başimamı ve Sultanahmet Camii Şerifi İkinci İmamı ve hatibi meşhur bestekâr Hacı Hâfız Sadettin Kaynak'ın ruhuna fâtiha».

MEŞHURLAR ALBÜMÜ — Yukarıdaki fotoğrafta bulunan meşhurların çoğunun sesleri, sazları, eski plâklarda, besteleri dillerde kaldı. Sadettin Kaynak da onlardan biri. Üst sırada soldan sağa, Kemençe Paraşko, bir hanende, Piyanist Gülbenkyan, bir sazende... Üstten ikinci sırada, Salâhattin Pınar, Yesarî Âsım Arsoy, Şevket Bütüner, Kanuni Münir. Üçüncü sıra, Haçikyan, Sadettin Kaynak, bir hanım okuyucu, Nuri Halil Poyraz, Mustafa... Oturanlar ise bir hanende hanımla Leman ve Lebibe Ekrem kardeşler.

KARİKATÜR

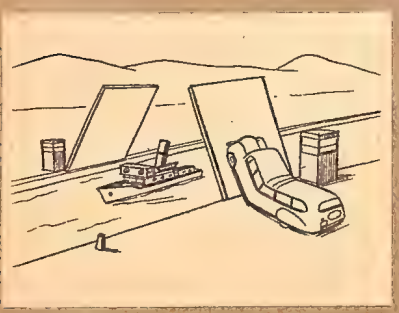

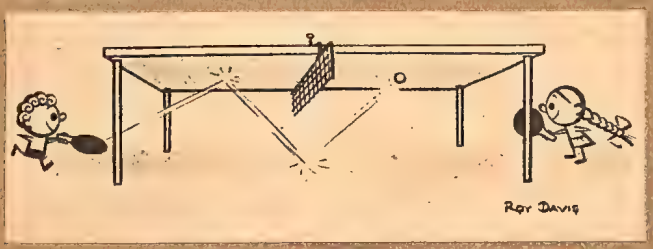

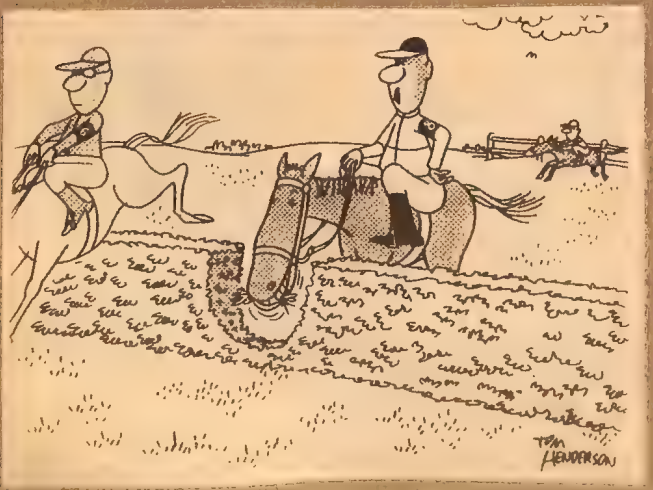

Creed'in bir kırmızı yünlü tayyörü... Ceketin kenarları beyaz pike ile çevrilmiştir; bluzu da yine beyaz pikedendir.

Londrada İlkbahar

İngiliz modacıları 1961 baharının ilk örneklerini teşhir etti.

Creed'in koleksiyonundan bu beyaz yünlüden düz pardesü bütün ilkbahar ve yaz aylarında rahatça giyilebilecek bir modeldir.

Londrada 1961 ilkbahar koleksiyonlarının teşhiri münasebetiyle yapılan moda haftasına iştirak eden mankenlerden bir grup...

Hayat OKUYUCULARINA HAYAT BİLGİSİ

İLK YARDIM SÖZLÜĞÜ

KIYMIK: Kıymığın battığı yeri ve elinizi sabunlu su ile iyice yıkayın. Bir toplu iğne ile bir cımbızı sıcak suda on dakika kadar kaynatarak veya aleve tutarak sterilize edin. Alevde sterilize etmişseniz, işlerini temiz bir gazlı bezle sildikten sonra, kıymığın battığı yerin derisini iğne ile hafifçe kaldırın, kıymığın ucunu dışarı çıkarın, sonra cımbızla kıymığı çekin. Kıymığın battığı yerin hafifçe kanaması iyidir. Kıymık çıktıktan sonra yerine hafifçe tertürdiyot sürüp bırakın.

HAVYAR: Birkaç türlüsü vardır. Ama havyar deyince akla en fazla malasol havyarı gelir. Hakiki ve iyi kaliteli havyar hemen hemen bütün dünyada pahalılığı ile kendini belli eder. Havyar B ve D vitaminlerinden başka, insanı besleyici bazı maddeleri de ihtiva eder.

Başkalarının bedbahtlığı pahasına saadet olmaz.

Bernardin de Saint-Pierre

Hurmaların hepsini bugün yersen, yarına sana yalnız çekirdekleri kalır.

Arap Atasözü

OTELCİLERE ON EMİR

İspanyada turist celbetmenin inceliklerini kaide şekline sokan bir nevi «On Emir» neşredildi: Şöyle sıralanıyor:

1. Mesleğini sevecek, canla başla çalışacaksın!
2. Müşterilere güleryüz ve ilgi göstereceksin!
3. Bu anlayışı bütün arkadaşlarına aşılamağa çalışacaksın!
4. Herkese dürüst ve samimi davranacak, yapamıyacağın şeyleri vadetmiyeceksin!
5. Unutma ki, yapacağın en ufak hata, memleketin hakkında kötü tesir bırakacaktır.
6. Müşterilerinin arzu ve zevklerini yerine getirirken, mahalli hususiyetleri de ona sevdirmeğe çalışacaksın.
7. Müessesenin her bakımdan temiz ve dürüst bir yer olduğu intibaını uyandır.
8. Müşteriye yer bulamadınsa bile, başka yer bulması için elinden geleni yapacaksın.
9. Memnun kalmış müşterinin, memleketinin en iyi propagandasını yapacağını unutma.
10. «Güle güle» derken, yine bekleriz gibi bir ifade kullan.

MERDİVEN HALILARI

Satın alırken boylarını biraz uzunca hesaplayın. Basamak kenarlarına gelen kısımları zamanla yer yapacağı ve aşınabileceği için, hiç değilse ayda bir kere temizlik yaparken kıvrık kısımlarını on santim kaydırmak lâzımdır. Bu suretle halının ömrü uzatılmış olur.

SABUN

Yıkanma için kullandığımız sabun Avrupaya ilk defa 805 senesinde girdi. Galya'lılar sabunu çok eskiden beri bilirlerdi. Ancak 77 senesinde Plinius'un yazdığına göre, bunu sadece saç yıkamak için kullanırlardı. Sabun sanayii 900 senesinde, önce Marsilya'da kuruldu. İlk sabun sadece ince çamaşırları yıkamak için kullanılıyordu, çünkü sabun o zaman çok pahalıya mal oluyordu. Zamanla türlü çeşitleri çıkarak ucuzladı. Bir zamanlar, kum ve kül gibi maddeler de temizlik işinde sabun yerine geçerdi. Bugün sabun sanayii, kalite üstünlüğü bakımından büyük rekabetlere yol açan bir iş haline gelmiştir. Artık, kokulu, katranlı, kremli, gliserinli gibi çok çeşitli sabunlar, yine çeşitli maksatlarla kullanılmaktadır.

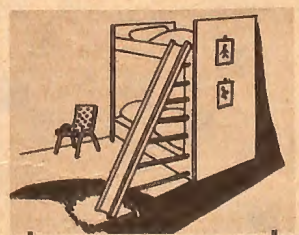

ÇOCUK ODALARI

Yerden kazanmak ve çocuklara eğlence temin etmek bakımından üst üste yapılacak yataklar gayet elverişlidir. Üstteki yatağın merdiveni aynı zamanda oyuncak da olabilir.

GÖNÜL POSTASI

ÇİVİ ÇİVİYİ SÖKER

İzmirden bir okuyucumuz yazıyor:

«19 yaşındayım. Sevdiğim kız başkası ile evlendi, kederimden gurbete düştüm. Teselliye muhtacım.»

Pek gençsiniz. Kendinizi mübalâğalı düşüncelere kaptırmayınız. Evlenmek niyetiyle yeni bir sevgili bulunuz. Sizin için yapılacak başka şey yoktur.

—

ÜTÜ MESELESİ!

Ceyhandan bir okuyucumuz yazıyor:

«Askerliğimi yapmaktayım. Kız ve erkek kardeşlerim var. Ütüsüz elbise ve çamaşır giymem. Kızkardeşlerim giderse ütü yapılamıyacağına üzülüyorum. Annem evlendirmek istiyor. Benim ise sevdiğim bir kız var. Ne yapayım?»

Madem sevdiğiniz bir hanım var, anneniz de sizi evlendirmek istiyor; daha ne düşünüyorsunuz? O hanımla evleniniz. Böylece ütünüz de yapılmış olur.

—

VAKİTSİZ HEDİYE

İstanbullu bir okuyucumuz yazıyor:

«İlk defa benimle konuşan bir kız verdiğim hediyeyi kabul etmedi. Mutaassıp olan ailesinden çekiniyor. Hediyemi kabul etmeyişi izzetinefsime dokunuyor, kendisinden ayrılmayı düşünüyorum.»

Hediyenizi kabul etmemekte haklıdır. Böyle bir sebeple ayrılmayı düşündüğünüze göre siz pek evlenme taraftarı görünmüyorsunuz. İyi niyet sahibi iseniz kızın bu hareketini takdirle karşılarsınız.

—

BİZE KALIRSA

Bir okuyucumuz yazıyor:

«Batı Trakyalıyım. Türk tebaası değilim. Burada öğretmen okulunda öğrenciyim. Bir kızı seviyorum. O benimle birlikte gitmeğe razı. Ayrı tebaada olmamız bir mâni teşkil eder mi?»

Nihayet iki taraf ailesinin halledeceği bir meseledir bu. Bir münevver öğretmen olarak vatandan ayrılmış bir parça üzerinde bir Türkün vazife görmesini tercih ederiz. Fakat evlendiğiniz takdirde eşinizin tebaasını değiştirmesi meselesi de var.

—

İŞ YOK

Bir bayan okuyucumuz yazıyor:

«Tanıştığım bir genci babası memleketinde evlendirmeğe kalkışmış. Aramızdaki samimiyet bozuldu. Artık konuşmuyoruz. Fakat bakışlarından beni sevdiğini tahmin ediyorum. Ne yapayım?»

Hiçbir şey yapmayınız. Bu temelsiz arkadaşlıktan mümkün olduğu kadar zararsız ayrılmıya bakınız.

—

OLMAZ

Bir memur okuyucumuz yazıyor:

«Evliyim, eşimle mesut değilim. Ayrılmak, gezip birkaç sene eğlenmek, sonra tekrar evlenmek istiyorum. Bu düşünceme ne dersiniz?»

Olmaz, deriz. Evlilik içtimai bir müessesedir. Gezip eğlenmek arzusu ile eşinizi terkedemez, bir yuva yıkamazsınız. Eğlenceyi, sevki yuvanızda arayınız ve orada yaratıp yaşatmıya çalışınız.

YILDIZINIZ DİYOR Kİ

16 şubattan 22 şubata kadar : Doğduğunuz burcu bularak kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Çok büyük bir sevinç sizi bekliyor. Bu hâdiseyi umuyordunuz ama, bu kadar iyi neticeleneceğini tahmin etmiyordunuz. Üzüntülerinizin çoğu gitti, azı kaldı. Şimdiden kendinizi hazırlayın.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 21 MAYIS

Birisi size bazı tavsiyelerde bulunmuş. Yıldızınız bu tavsiyelerin hakkınızda hayırlı olmıyacağını bildiriyor. İlk düşüncelerinizi tatbik ederseniz, herhalde daha verimli bir yol seçmiş olursunuz.

İKİZLER BURCU
22 MAYIS - 20 HAZİRAN

Aşk sembolü Venüs gezegeni size şunları söylüyor: Gerçek sevgi hayatta en kuvvetli gelen, insanı en fazla saran sevgidir. Birkaç kere sevebileceğinizi sanıyorsanız, kendinizi adlatıyorsunuz.

YENGEÇ BURCU
21 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Şıpsevdi bir mizacınız var. Ne gönül işlerinizde, ne de çalışma hayatınızda kararlı hareket edebiliyorsunuz. Kendi menfaatiniz, saadetiniz için değiştirmiyeceğiniz bir yol tutmanız gerekiyor.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 22 AĞUSTOS

Yeni ay tamamiyle kayboldüktan sonra hiç münasebeti olmadığı halde Venüs gezegeni karşınıza bir aşk işi çıkaracak. Bu gibi tesadüflerden kaçmanız çok zordur. Durumunuza göre davranın.

BAŞAK BURCU
23 AĞUSTOS - 22 EYLÜL

Üzülmekten vazgeçin. Kendinize acımayı da bırakın. İşlerinizin bu hale gelmesinde ne yıldızınızın, ne de talihinizin bir rolü var. İsabetli hareket etmesini becerirseniz, her şey istediğiniz yola girer.

TERAZİ BURCU
23 EYLÜL - 22 EKİM

Hayatınızda şu günlerde hiçbir önemli değişme olmıyacak. Satürn ve Jüpiter gezegenlerinin karşılıklı tesirleri bu hareketsizliğe sebeb oluyor. Bir müddet daha beklerseniz bu tesir kalkacak.

AKREP BURCU
23 EKİM - 21 KASIM

Güzel sanatlara karşı istidadınız ve düşkünlüğünüz var. Meslek olarak bu sahada çalışsaydınız, hayattaki maddi kazancınız daha fazla olacaktı. Buna rağmen zevkiniz olan sahada da uğraşın.

YAY BURCU
22 KASIM - 20 ARALIK

Tanışacağınız bir insanla sıkı dostluk peyda edebilirseniz, ticaret hayatına atılmanız mümkündür. Böyle bir teşebbüs size oldukça menfaat sağlıyabilir. Ama kararınızı verirken biraz düşünün.

OĞLAK BURCU
21 ARALIK - 19 OCAK

Hastalık mevzuunda bazı üzüntüler geçirmişsiniz. Tamamen bitmemiş, ama bitecek. Sıhhatli bir insan olarak uzun bir ömür süreceksiniz. Yıpranmamanız, üzüntü çekmemenize bağlıdır.

KOVA BURCU
20 OCAK - 18 ŞUBAT

Kendi burcunuzdan birisiyle ilginiz var. Bu ilgi gitgide gelişiyor. İçinde bulunduğunuz şartları göz önüne alarak hareket edin. Maddi durumunuzu düşünmeyin, o kendiliğinden düzelebilir.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Bu hafta burcunuza bağlı herkese bir sevinç payı var. Bu paydan size düşen hisse maddi olmaktan ziyade, mânevi bir ferahlık olacak. Para durumunuzda henüz hiç değişme görünmüyor.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Havzadan Bay Aydın'a:

Şiirlerinizi bir kütüphane ile anlaşıp ya kitapçı veya kendi hesabınıza neşredebilirsiniz.

■

1961 in Güzel Çocuk Müsabakası:

Bu müsabaka için okuyucularımız pek çok resim gönderiyorlar. Bunları sıraya koyarak neşretmek mecburiyetindeyiz. Bu arada çocuklarının pek çıplak resmini göndermiş olan okuyucularımıza bunların basılamıyacağını hatırlatırız. Başka resim göndermeleri lâzım. Gönderilen resimlerin iade edilemiyeceğini de bildirmiştik. Geri istenmemesini rica ederiz.

Halen Mardin'de yedek subay öğretmen olarak görevli bulunan okuyucumuz **Aziz Barut'un gönderdiği bu resim, Yılbaşını Mardin'de geçirmiş olan Yüksek Adalet Divanı Başsavcısı Ömer Altay Egesel'i yedek subay öğretmenlerle birlikte gösteriyor. Yd. Sb. öğretmenlere başarılar dileğiyle resmi neşrediyoruz.**

BASIN ŞEREF DİVANININ 9 NUMARALI TEBLİĞİ

25 ocak çarşamba günü Prof. Dr. Naci Şensoy'un başkanlığında toplanan Basın Şeref Divanı, aşağıdaki tebliğin umumi efkâra açıklanmasını kararlaştırmıştır:

1 — Basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetleri düzenliyen kanun tasarısı ile ilgili olarak yayınlanan bazı haber ve makalelerin, basında çalışanlarla çalıştıranlar arasında gergin bir hava yaratmak istidadında olduğu Divanımızca teessürle müşahede edilmekteydi.

Divanımız bazı meslek teşekküllerinin bu konudaki şikâyet ve müracaatlarını incelerken tasarının kanunlaşması üzerine yapılan karşılıklı yayınlarla hâsıl olan durum, büsbütün endişe verici bir hal almıştır. Divanımız bu yayınların ahlâk yasasını ihlâl edip etmediği üzerinde durmaksızın, keyfiyeti basın ailesindeki ahengi ciddî bir sarsıntıya sürükler mahiyette telâkkî etmiştir. Bu itibarla, sonuçları bakımından büyük zararlar doğurması mümkün bu duruma derhal son verilmesi için Divanımız, bütün basın mensuplarının dikkatini çekmek lüzumunu duymuştur.

Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt eden gazete ve dergilerimizden ve bütün meslek mensuplarından taahhütlerinin yerine getirilmesi için gereken hassasiyeti göstermelerini dileriz.

2 — Kurucu Meclis temsilciliğine seçilen bir vatandaşın bir yıllık ödeneğini istediğine dair bazı gazetelerde yayınlanan haberlerin asılsız olduğu ve bu yanlış haberlere dayanılarak haksız yazılar yazıldığı hususunda Kudret Gazetesi tarafından ileri sürülen iddia üzerine mesele incelenmiştir. Bahis konusu haberlerin yetkili kaynaklardan alındığı tesbit edilmiş, ayrıca hâdiseyle ilgili makalelere karşı yollanan cevap ve düzeltmelerin yayınlandığı görülmüş, bu itibarla Divanca herhangi bir işlem yapılmasına lüzum olmadığı kararına varılmıştır.

3 — «Sözcü» Dergisinin 16 aralık 1960 tarihli sayısında «Kongreler» başlığı altında yayınlanan yazının bir şahsın şeref ve haysiyetine karşı tecavüz sayılabilecek mahiyette ifadeler taşıdığı tesbit edilmiş ve bahis konusu dergiye İHTAR'da bulunulması kararlaştırılmıştır.

Hayat Ansiklopedisi Abonelerine:

Hayat mecmuasında Hayat Ansiklopedisine abone olma şartlarını bildirdik. Okuyucularımız tekrar mektup yazarak izahat almak istiyorlar. Hepsine ayrı ayrı cevap vermek imkânını bulamadığımız için burada açıklıyoruz:

1 — Her cilt 6 fasiküldür. Ayda bir fasikül çıkacak ve altı ayda bir cilt tamamlanacaktır. Altı aylık abone 30, senelik 12 fasikül itibariyle 60, 18 fasikül olan 3 ciltlik abone 90, 24 fasikül olan 4 ciltlik abone 120, beş ciltlik 30 fasikülden ibaret ve eserin tamamı olan iki buçuk senelik abone 150 liradır.

2 — Her cilt için ayrı abone olunabilir. Abone muamelesinin tamamlanması için teklif mektubunun gelmesi ve gönderilen abone ücretinin tahsil edilmesi lâzımdır. Abone ücreti Yapı ve Kredi Bankasının bütün şubelerine yatırılabilir. Mektup ve posta havaleleri «Çatalçeşme Sokak, Aydınlık Han, Kat: 2, Cağaloğlu - İstanbul» adresine gönderilebilir.

3 — Abone olanlara cilt kapağı hediye edilecek, ciltler müessesemizde yapılmıyacaktır. Abone olmıyanlar cilt kapaklarını ücreti mukabilinde satın alabileceklerdir. Hayat Ansiklopedisi ayrıca, cilt halinde de satılacaktır.

4 — Ödemeli abone yapılması mümkün değildir. Okuyucularımız her fasikülün parasını havale ile veya pul olarak gönderip aldırabilirler. Cilt kapağı henüz hazırlanmamıştır.

■

Kozludan Bay Sait Atalar'a:

Hayat mecmuasının ciltlerini yapmıyoruz. Yalnız cilt kapaklarını beş liraya satıyoruz. Arzu ederseniz yazınız, adresinize gönderelim. Orada ciltletirsiniz.

BİLMECE

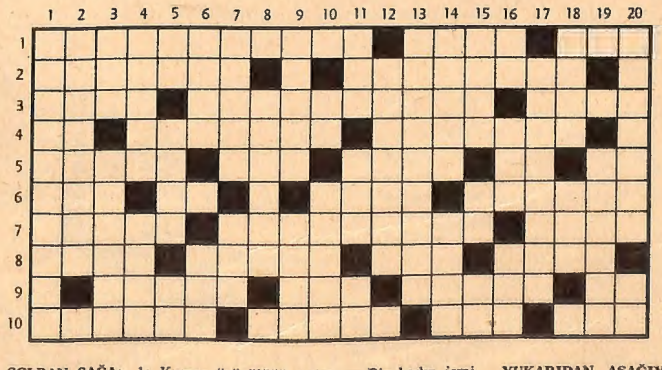

SOLDAN SAĞA: 1: Kumaş örücülüğü sanatı — Bir kadın ismi — Bir peygamber. 2: İstanbulda bir camiin ve bir semtin adı — Karpit. 3: İtalyanın başşehri — Sözünde durmayıp düşmanlık eden — Tartılan bir şeyin kabının ağırlığı. 4: Tersi soru takısı — Ankara civarında bir istasyon — Delil olma. 5: Son sulh muahedemizin imzalandığı şehir — Bet kelimesinin aksi — Hisar — Su — Kuzu sesi. 6: En kalın kumaş — Ümit et — Patates ezmesi — Güneş (eski terim). 7: Taraf — Yıkanırken vücudu bezle oğalamak — Aslanın veya diğer hayvanların saçı. 8: Istırap verici — Tabancanın kısımlarından — Madenî iplik — Ceriha. 9: Fal — Deniz ölçüsü — Düğüm — Hayır. 10: Kaabilelik — Toprak kablardan — Kötü — Oku fırlatan âlet.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1: Düşkünler evi. 2: Motorlu taşıt araçlarından. 3: Bir soru — Yiyecek maddeleri. 4: Akıllılık taslıyan — Arzu. 5: Su — İnatçı — Nota. 6: İlletli — İrade dışı yapılan hareket. 7: Dünya — Saç hastalığı. 8: Dünyanın sonu: 9: Tersi büyük su geçidi — Çehre. 10: Genişlik — Çinin en büyük şehirlerinden. 11: Evin büyük bölümlerinden — Ateşin artığı — Nota. 12: Eski Başbakanlık mevkii. 13: Örselemek. 14: Bir emir — İnce kalbur. 15: Yapı — Beyaz — En küçük soru. 16: Kırmızı renk — Lâkırdı — Hayvanların gıdası. 17: Güzel sanatların şiir ve güzel yazı kısmı. 18: Fikrinde ısrar etme — Vücut mesamatından sızan su. 19: Endonezyada bir bölge. 20: Kütahya civarında tanınmış bir tepe — Rey.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

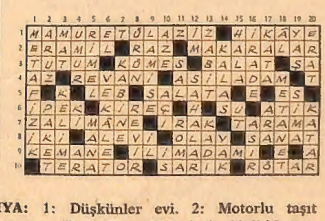

BİNBİR GECE MASALLARININ EN GÜZELİ

Ali Baba ve Kırk Haramîler

HAZIRLIYAN: ORHAN BÜYÜKDOĞAN

18

(Devamı gelecek sayıda)

Yeni kalite ambalâjlı Puro Tuvalet Sabunu

İKRAMİYELİDİR!

Çok cazip MODERN BİR AMBALÂJ içinde satışa arzedilen Yeni Kalite PURO, piyasada satın alabileceğiniz en mükemmel Tuvalet Sabunudur. ÜSTELİK, PURO sizlere ikramiye kazanmak imkânını da veriyor! 30 Nisanda Noter huzurunda yapılacak büyük PURO Piyangosuna katılmak için yeni PURO ambalâjlarından 3 adet toplıyarak bir an evvel (İst. P. K. 572) adresine gönderiniz. Zarfın arkasına adınızı, soyadınızı ve açık adresinizi yazmayı unutmayınız. (Her 3 ambalâj için ayrı bir kur'a numarası alırsınız.)

1 adet ARÇELİK Buzdolabı	100 adet İpek Eşarp
2 adet ARÇELİK Çamaşır Makinesi	100 kişiye 1 düzine PURO
1 adet Havagazı Fırını	100 kişiye 1 düzine FAY
1 adet Altın Kol Saati	ve
5 adet Radyo	1 talebenin (ilk, orta, lise veya yüksek tahsil yapmakta olan) bir senelik BÜTÜN MASRAFLARI karşılığı.
5 adet Düdüklü Tencere	
5 adet Altın Bilezik	
10 adet Otomatik Ütü	

BOL KÖPÜKLÜ - NEFİS KOKULU

PURO

TUVALET SABUNLARI 100 DE 100 SAFTIR